

Handlingsprogram

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

2016-2018

Förord

-”Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund lämnar härmed sitt handlingsprogram.

Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborgs kommuner samarbetar i ett kommunalförbund, NÄRF. Vår uppgift är att rädda liv och egendom, samt minimera följderna av olyckor. För detta ändamål behövs en stark och omfattande organisation som kan rycka ut vid bränder, trafikolyckor och andra störningar i samhället.

Vi finns etablerade på nio stationer inom de fyra ägarkommunerna och är därmed spridda över hela det geografiska området. Vi i räddningstjänsten har ansvar för att i första hand förebygga brand, därför har vi en förebyggande avdelning som är ute och besiktigar industrier, bostäder och övriga verksamhetsanläggningar. Vi samarbetar nära med Polismyndigheten och ambulanssjukvården i både akuta händelser och i planering för att minska olycksrisker.

Vi för en omfattande dialog med regionala myndigheter, främst Länsstyrelsen, i alla frågor som rör samhället. Till exempel i ras- och skredsrisker utmed våra vattendrag.

Vi vill också betona den enskildes skyldighet att efter sin förmåga ta ansvar för sin och andras egendom och säkerhet.

Säkerhet, trygghet och omtanke är ledord som hela organisationen alltid har för ögonen och jobbar med.”

Bo Carlsson (C) Vänersborg
Ordförande Direktionen, NÄRF

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	4	9. LEDNINGSCENTRAL (LC).....	28
Uppdrag och geografiskt ansvarsområde		Alarmering	
2. ORGANISATION.....	6	10. SAMHÄLLSSKYDD.....	29
Ledning och administration		Organisation och planering	
Enhet Teknik		Förebygga brand och skador	
Enhet Ledningscentral (LC)		Information och rådgivning	
Enhet Beredskap		Utbildning	
Enhet Samhällsskydd		Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor	
Enhet Sotning		Skyldigheter för ägare/nyttjanderättshavare	
Kompetens/mångfald och jämställdhet		Tillsyn av brandfarliga och explosiva varor	
Egenkontroll		Eldningsförbud	
Ekologisk hållbarhet		Olycksundersökning	
Samverkan			
3. RISKBILD.....	10	11. SOTNING.....	33
Förbundets geografiska ansvarsområde		Brandskyddskontroll och rengöring	
Farlig verksamhet		Egensotning	
Färgelanda			
Mellerud		12. AVTAL.....	34
Trollhättan			
Vänersborg			
4. TILLFREDSSTÄLLANDE OCH LIKVÄRDIGT SKYDD.....	16	13. BILAGOR.....	35
5. EFFEKTIVITET.....	17	Kommunala hamnområden inom NÄRF	
6. VERKSAMHETSMÅL.....	18	1. Vänersborgs hamnanläggning/Vassbotten	
Övergripande mål		2. Göta Älv - Vargön	
Säkerhetsmål och prestationsmål		3. Dalbergså	
7. TEKNIK.....	20	4. Sunnanå	
Interna och externa resurser		5. Holmsån	
8. BEREDSKAP.....	21	6. Köpmannebro	
Ledning av räddningstjänst			
Nivåer			
Förmåga			
Personalresurser			
Insatsförmåga			
Brandvattenförsörjning			
Kompetenskrav			
Hamnar och dess gränser i vatten			
Varning och information till allmänheten - VMA			
Räddningstjänst under höjd beredskap			
Ungdomsbrandkåren			

1. Inledning

Ett nationellt mål är att skydda människors liv, egendom och miljö. Medborgarnas trygghet och säkerhet står i fokus och har blivit en allt viktigare fråga för staten och för kommuner och landsting. I propositionen "Reformerad räddningstjänstlagstiftning" skriver regeringen att *"det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs"*.

För att uppnå detta mål måste antalet olyckor och allvarliga samhällsstörningar minimeras. Dessutom måste åtgärder vidtas så att konsekvenserna av de händelser som trots allt inträffar blir så små som möjligt. Krav ställs på samhället att ha en god beredskap för effektiva insatser vid olyckor och allvarliga störningar i samhället. I bestämmelserna anges att en kommun ska ha ett handlingsprogram för sin förebyggande verksamhet. Av programmet ska målet framgå för kommunens verksamhet, samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser¹.

Lagstiftningen anger även att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att insatser kan påbörjas inom godtagbar tid, samt genomföras på ett effektivt sätt.

Handlingsprogrammet ska ses som ett övergripande dokument, beskrivande hur man ska uppnå de nationella målen, ge information till den enskilde och kunna användas som underlag för statens tillsyn.

1 Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 Kap. 3§

Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har beslutat att anta framtaget handlingsprogram för förbundet med giltighetstid under tidsperioden år 2016 – 2018. Handlingsprogrammet utgör ett politiskt styrdokument och är upprättat mot bakgrund av kraven i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)².

Handlingsprogrammet har grundats på den aktuella riskbilden för förbundets geografiska ansvarsområde, omfattande Färgelanda, Mellerud, Trollhättan samt Vänersborgs kommun. Programmet omfattar inte de åtgärder som anges i LSO 3kap § 1, och som avser andra olyckor än bränder.

Detta innebär att förbundets medlemskommuner, på motsvarande sätt, ska upprätta handlingsprogram för andra olyckor än bränder samt för extraordinära åtgärder och samhällskriser³.

De övergripande målen ligger till grund för de årliga verksamhetsplaner som upprättas inom förbundet och som sedan utgör ett styrdokument för det dagliga arbetet i förbundet.

Förslaget till handlingsprogram för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har varit ute på remiss under våren 2015, totalt fick förbundet in 16 remissvar ifrån nedanstående aktörer.

2 <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20030778.HTM>
3 §3 Kommunalförbundsordning, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Kommuner	Räddningstjänstförbund	Övriga
Bengtsfors kommun	Räddningstjänsten Dals-Ed	Kustbevakningen Region Väst
Munkedals kommun	Mitt Bohuslans Räddningstjänstförbund	Länsstyrelsen i Västra Götaland
Trollhättans Stad	Räddningstjänsten Storgörteborg	NU-sjukvården
Uddevalla kommun	Räddningstjänsten Västra Skaraborg	Sjöfartsverket
Vänersborgs kommun	Räddningstjänsten Tanum	Trafikverket
	Räddningstjänsten Östra Skaraborg	

Tabell 1. Aktörer som lämnat remissvar på handlingsprogrammet för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

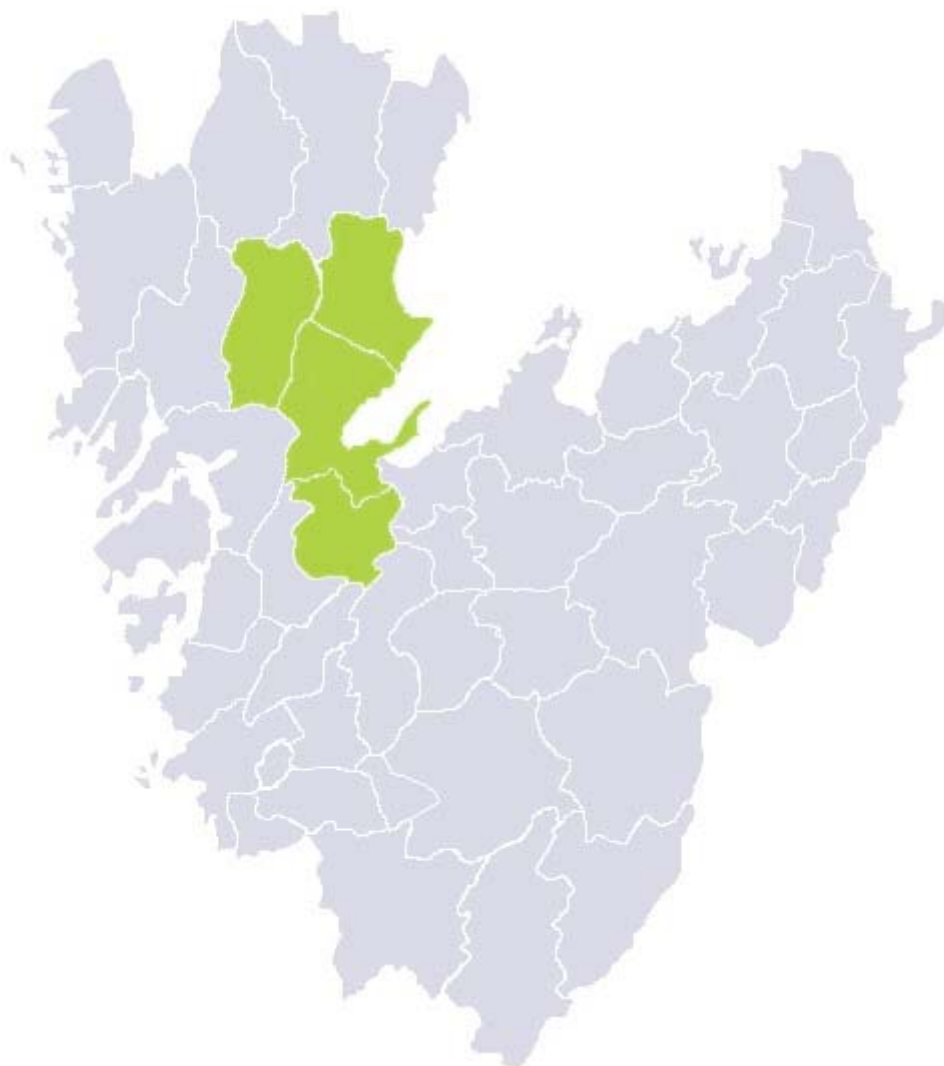
Uppdrag och geografiskt ansvarsområde

Förbundet ansvarar för att fullfölja de skyldigheter som vilar på medlemskommunerna enligt lagen om skydd mot olyckor, förutom vad som sägs om "andra olyckor än bränder" i 3 kap 1 § första stycket, samt tillhörande förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Ansvaret gäller även tillståndsprövning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor⁴. För kommunerna Färgelanda och Trollhättan utförs även sotning och brandskyddskontroller.

Förbundet biträder medlemskommunerna med kompetens kring brand och säkerhetsfrågor genom att avge remissyttranden inom plan- och bygglagen, miljöbalken och socialtjänstlagen. I uppdraget ingår även rätten att utföra andra uppgifter som ansluter till ovanstående lagstiftning, eller på annat sätt ansluter till säkerhet och trygghet i kommunerna, och som reglerats i avtal. Exempel på sådana uppgifter är akut restvärdesräddning, förmedling av automatiska brandlarm, nödvändiga saneringsarbeten efter olycka, uppdrag för NU-sjukvården med insatser i väntan på ambulans (IVPA), stöd till ambulansverksamhetens sjuktransportverksamhet, stöd till andra förvaltningar och myndigheter i akuta situationer samt utbildning av anställda inom medlemskommunerna i brandskydd och hjärt- och lungräddning.

Det geografiska ansvarsområdet för NÄRF begränsas av kommungränserna för Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. På områden inom Vänerens samverkar förbundet med Sjöfartsverket gällande räddningsinsatser enligt lagen om skydd mot olyckor. Ansvaret för oljesanering utefter Vänerkusten åvilar respektive medlemskommun.

4 Lag (SFS 2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Karta 1. Västra Götalands län, grönmarkerad yta visar geografiskt ansvarsområde för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

2. Organisation

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF), styrs politiskt av en direktion bestående av 6 ledamöter och 6 ersättare. Trollhättans stad samt Vänersborgs kommun har två representanter vardera, medan Färgelanda och Melleruds kommuner har en representant vardera. Direktionen har antagit närmare riktlinjer som anges i Kommunalförbundsordningen.

Ledning och administration

Räddningstjänstförbundet leds av en förbundschef som tillika är räddningschef. Förbundschefen är anställd av direktionen. I förbundet finns även en Stf. förbundschef/räddningschef tillika produktionschef, en Stf produktionschef samt en ekonomichef. Tillsammans med enhetscheferna utgör dessa förbundsledningen. Ledningens uppgift är att vägleda verksamheten utifrån fastställda mål, detta genom personal/ekonomi-administration, budgetarbete, planering och uppföljning.

Enhetscheferna för teknik, ledningscentral, beredskap, samhällsskydd och sotning ansvarar för drift och ledning inom respektive enhet.

Förbundets stab lyder under produktionschefen och är en central del i förbundets verksamhet. Staben innefattar en Stf. produktionschef, personalstrateg, ekonomiadministratör, löneassistent och förvaltningsassistent. Staben utgör en servicefunktion till förbundets totala verksamhet.

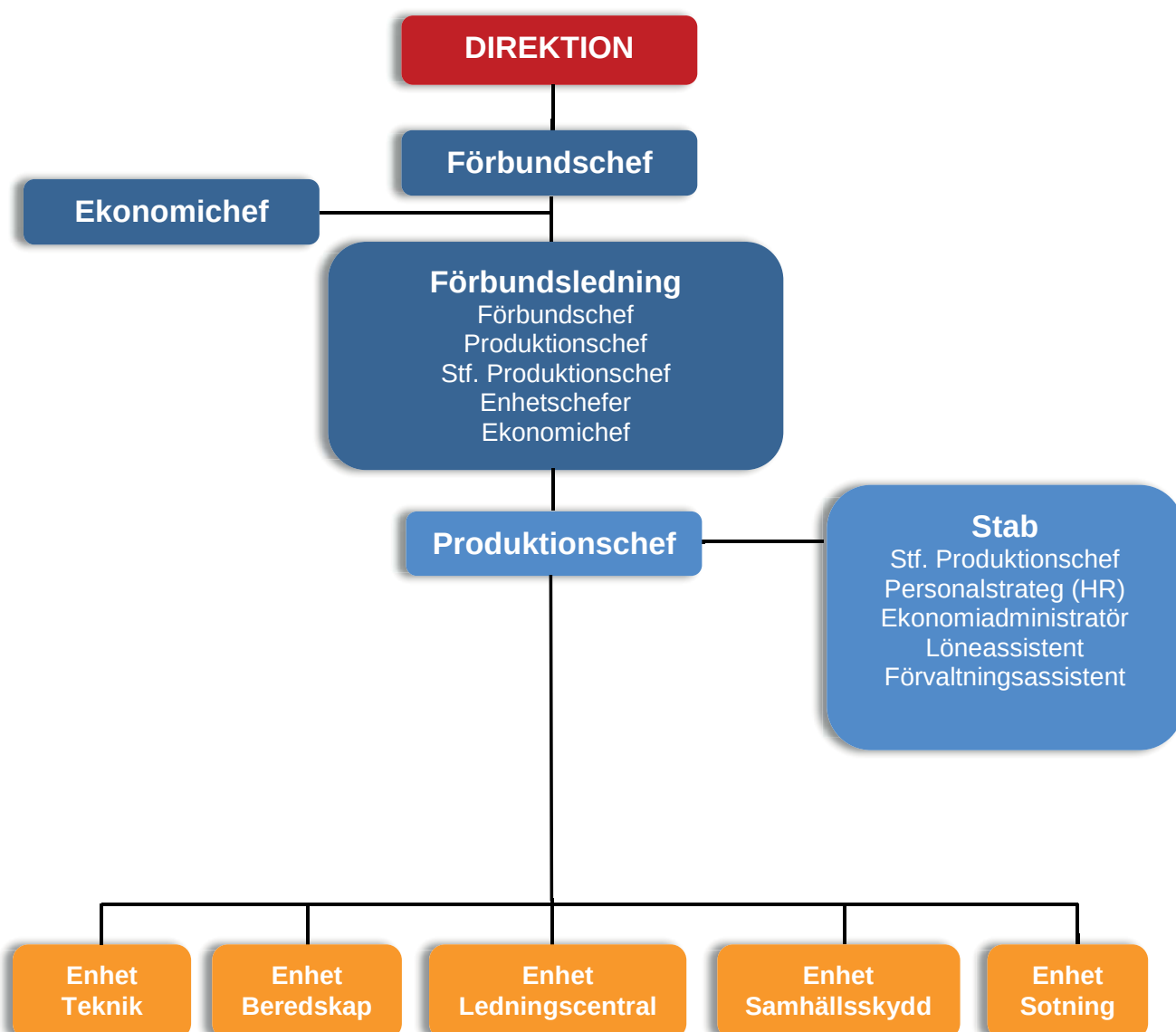

Illustration 1. Organisationsbild för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

NÄRF har uttryckt en vision:

–"Ingen människa ska omkomma på grund utav brand eller annan olycks-händelse. Förbundet ska verka för att nå visionen och arbetet de anställda genomför ska genomsyras av värdeorden; trygghet, säkerhet, omtanke och kvalitet."

Enhet Teknik

Enheten för teknik ansvarar för behovsinventering, investeringar, metodutveckling, inköp av material och utrustning, underhåll av fordon etc. I samverkan med fastighetsägare ansvarar enheten för planering av det löpande underhållet av de fastigheter förbundet verkar i.

Enheten ansvarar för omvärldsbevakning inom området teknikutveckling, detta för att säkerställa samt öka förbundets möjligheter att bistå samhället med en effektiv räddningstjänst. Enheten består av enhetschef, fordonsansvarig, servicetekniker samt ett yttre befäl.

Enhet Ledningscentral (LC)

Enheten för ledningscentralen ansvarar för mottagning av larm, utalarmering samt operativt stöd till räddningsledaren. Samverkan sker med övriga enheter i förberedande åtgärder i form av insatsplanering samt att leda arbetet för stabsutveckling. Enheten samverkar med medlemskommunerna i larmhanteringsfrågor, samt inom ramen för räddningstjänstsamverkan i frågor kring ledningsstöd.

Förbundets ledningscentral säkerställer en bättre helhetsbild och ett effektivt resursutnyttjande inom förbundets geografiska område. Ledningscentralen är bemannad dygnet runt. Enheten består av enhetschefen samt 6 inre befäl.

Enhet Beredskap

Enheten för Beredskap ansvarar för den livräddande och skadeavhjälpande verksamheten. Enheten ska hålla resurser för skadeavhjälpande insatser vid olyckor eller överhängande fara för olyckor.

Enheten ska även öka den enskildes tillit till förbundets och den egna förmågan att bistå samhället, då räddningstjänst eller annan krissituation föreligger. Beredskapspersonal ska agera snabbt och effektivt vid räddningstjänstupdrag och professionellt i kontakten med medlemskommunernas invånare och besökare.

Samverkan sker med övriga enheter i förberedande åtgärder i form av insatsplanering samt förebyggande aktiviteter mot brand och olycka.

I förbundet finns 9 brandstationer varav två heltidsstationer och 7 stationer med arvodesanställda brandmän. Enheten består av enhetschef, yttre befäl, 15 styrkeledare (h)⁵, 50 brandmän (h), 30 styrkeledare (d)⁶ samt 105 brandmän (d).

5 (h) Heltid

6 (d) Deltid/ arvodesanställda

Enhet Samhällsskydd

Enheten för Samhällsskydd ansvarar för rådgivning, tillsyn och olycksundersökning enligt lagen om skydd mot olyckor, samt tillstånds- och tillsyns-ärenden enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.⁷ De arbetar även med övrig förebyggande verksamhet så som brandskyddsutbildning, information, remissyttrande samt övrig kommunal samverkan.

Huvuduppgiften är att förebygga och ge människor, egendom och miljö ett tillfredsställande skydd mot olyckor, samt att den enskildes förmåga att medverka till ett säkrare samhälle ska stärkas. Enheten deltar i, och har ett samordningsansvar för samverkan med övriga enheter i insatsplanering och förebyggande aktiviteter mot brand och olyckor. Enheten består av enhetschef, två brandingenjörer, två tillsynsför rättare och två externutbildare.

Enhet Sotning

Enheten för Sotning ansvarar för rengöring och brandskyddskontroller i Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Detta regleras i särskilda avtal för respektive kommun. Enheten består av enhetschef, 4 skortensfejartekniker samt 3 skorstensfejare. Skorstensfejare och tekniker utgör en viktig del i det brandförebyggande arbetet. Det planeras för att enhetens personal även ska utgöra en operativ resurs vid olika typer av insatser, t ex; FIP - första insatsperson vid brand samt vid IVPA - i väntan på ambulans.

Kompetens/mångfald och jämställdhet

Kompetens och kunskap är en grundförutsättning för utveckling av verksamheten. Förbundet strävar efter att bygga arbetslag med bred kompetens. Fördjupning av kunskaper och kompetens sker utifrån intresse, lämplighet samt utifrån samhällets och verksamhetens behov. Alla medarbetare ska ges möjligheten till personlig och yrkesmässig kompetensutveckling utifrån de krav som verksamheten ställer.

Förbundet arbetar för en ökad jämställdhet och mångfald, detta som en grund för utveckling av verksamheten. Perspektivet är viktigt för att öka kompetensen hos personalen och förtroendet gentemot innevånare i våra medlemskommuner.

Ingen får diskrimineras pga. kön, ras, religion, etnisk tillhörighet, bostadsort eller annan för anställningen ovidkommande anledning.

Egenkontroll

Förbundet ska genom egenkontroll följa upp och utvärdera den egna verksamheten.⁸ Förslag till verksamhetsplan utarbetas årligen av produktionschefen, enhetschefer och stabspersonal utifrån beslutat handlingsprogram. Planen fastställs efter godkännande av förbundschef. Förbundets verksamhet följs upp i samband med tidsplan för mål och verksamhetsuppdrag för innevarande verksamhetsår.

Uppföljningen avseende ekonomi, tillsynsplan, prognoser, avvikelser samt resultat för respektive enhet och stab redovisas skriftligen i månadsrapport, tertialrapport och årsbokslut. Dessa rapporter sammanställs av produktionschef och ekonomichef. Resultatet redovisas för förbundschef samt vidare till direktionen.

Organisationens enheter och stab arbetar med intern egenkontroll och uppföljning för att säkerställa att verksamheten uppfyller de mål och verksamhetsuppdrag som är planerade för respektive funktion. Resultatuppföljning sker i förbundets verksamhetssystem för ekonomisk redovisning och i Daedalos. Måluppfyllnad enligt detta handlingsprogram ska skriftligen sammanställas av produktionschefen och tertialvis redovisas för förbundschef samt vidare till direktionen.

Ekologisk hållbarhet

Förbundet arbetar aktivt med att bedriva en ekologiskt hållbar utveckling. Detta innebär en ökad helhetssyn där hänsyn till ekologiska förutsättningar förenas med en ekonomisk, teknisk och social utveckling. De övergripande målen för ett ekologiskt hållbart samhälle är att skydda miljön och människors hälsa. Att använda jordens resurser effektivt och att nå en hållbar försörjning.

Förbundet tillämpar miljöhänsyn vid all upphandling. De produkter som kommer ifråga ska vid tillverkning, konsumtion och användning, samt som avfall, ge upphov till en så liten miljöpåverkan som möjligt. Produkterna ska inte vara skadliga för dem som använder dem. Produkterna ska som avfall helst kunna återanvändas, återvinnas eller vara biologiskt lätt nedbrytbara.

⁷ [Lag \(2010:1011\) om brandfarliga och explosiva varor](#)

⁸ Prop.2002/03:119 s.73

Samverkan

Uppgifter om samverkan med andra kommuner, statliga myndigheter och enskilda ska ingå i handlingsprogrammet.⁹ Syftet med samverkan är att tillsammans åstadkomma ett säkert och tryggt samhälle för alla. Med säkerhet menas ett tillstånd där olyckor förhindras och skador begränsas genom att människor, system och miljöer samverkar.

Samverkan mellan olika aktörer bygger kunskap och är en grundförutsättning för effektiva insatser, oavsett om insatserna gäller olyckor eller samhällsstörningar av olika slag. NÄRF strävar efter att medverka till en utökad samverkan mellan länets räddningstjänstorganisationer, men även med andra myndigheter som ingår i det nationella krishanteringssystemet.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har, tillsammans med övriga räddningstjänster inom Västra Götalands län, tecknat en avsiktsförklaring om fördjupat räddningssamarbete i Västra Götalands regionen. Denna samverkan avser områden så som; ledning, insats, tillsyn, utbildning, teknik etc. Forumet går under benämningen RäddSam VG. För koordination av samverkansarbetet har räddningstjänsterna gemensamt tillsatt en tjänst som utgör regionsamordnare.

Förbundet samverkar med medlemskommunerna i bygg-, miljö- och samhällsplaneringsfrågor samt i säkerhets- och larmhanteringsfrågor. Samverkan sker vid remissyttranden, mötesforum och i projektform, samt aktivt genom delaktighet i olika processer. Samverkan sker även med statliga myndigheter så som; Polismyndigheten, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Sjöfartsverket gällande remissyttranden, mötesforum och projekt.

⁹ Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

I november 2015 höll räddningstjänsterna i Västra Götaland en gemensam konferens i Trollhättan med syfte om fördjupat räddningssamarbete, Foton: NÄRF.

3. Riskbild

För att förbundet ska kunna definiera lokalt anpassade verksamhetsmål och uppfylla de nationella målen gällande tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor, presenteras en överskådlig riskbild för varje medlemskommun. En detaljerad riskbild över förbundets medlemskommuner finns i den nulägesinventering som förbundet genomförde under 2014, vilken utgör statistiskt underlag till detta handlingsprogram.

Riskbilden för varje kommun har presenterats utifrån 2002-2013 års uppgifter hämtade från statistik- och analysverktyget (IDA). För de år där IDA saknar statistik för de räddningstjänster som jämförts har den tillgängliga statistik som funnits använts. Jämförelser mellan kommunerna har gjorts enbart utifrån Sveriges kommuner och Landstings kommungruppsindelning (SKL) samt med jämförbart invånarantal. Jämförelser mellan räddningstjänstförbunden har gjorts utifrån likvärdiga förbund med jämförbara invånarantal. Detta arbetet omfattas inte av en fullständig analys.

Förbundets geografiska ansvarsområde

Inom förbundsområdet finns omkring 111 000 invånare¹⁰ fördelade i ett antal tätorter och landsbygder. De största tätorterna är Trollhättan och Vänersborg, övriga tätorter är Mellerud och Färgelanda. Riskbilden varierar mellan de olika medlemskommunerna.

Kommunkod/namn	Antal invånare 31 dec 2015	Folkökning	Invånare/ km2 31 dec 2014*
1439 Färgelanda	6 495	-7	11
1461 Mellerud	9 169	233	17,4
1488 Trollhättan	57 092	163	139,3
1487 Vänersborg	38 381	491	59,7

Tabell 2. Invånarantal per den 31 december 2015 i NÄRF:s medlemskommuner

*Vid beräkning av befolkningstätheten (invånare/km²) sätts befolkningen den 31 december i relation till landarealen den 1 januari året därpå.

Generellt för insatser inom förbundet är att de övergripande olyckstyperna utgörs av automatlarm ej brand/gas, trafikolycka, brand ej i byggnad och brand i byggnad. För alla kommuner inom förbundsområdet är riskbilden jämförbar med likvärdiga kommuner. Dock är antalet automatlarm sammantaget något högre inom NÄRF:s medlemskommuner än i jämförelse med andra kommuner. De flesta automatlarm inom förbundsområdet sker på övrig vårdbyggnad, skola, tillverkningsindustri och åldringsvård. Trafikolyckor sker vanligen med följande trafikelement; personbilar, lastbilar ej med farligt gods, moped och motorcykel samt viltolyckor (olyckor med djur). Brand ej i byggnad sker vanligen i följande objektstyper; miljöstation, upplag, personbilar, ej trädbevuxen mark samt avfallscontainers. Brand i byggnad sker vanligen i följande byggnadsformer; villa och flerbostadshus.

Sannolikt kan en ökning av dessa händelsetyper förväntas. Befolkningsförändringen inom förbundsområdet visar generellt på en ökning av antalet invånare i medlemskommunerna, se tabell 2.

10 SCB befolkningsstatistik per den 31 december 2015

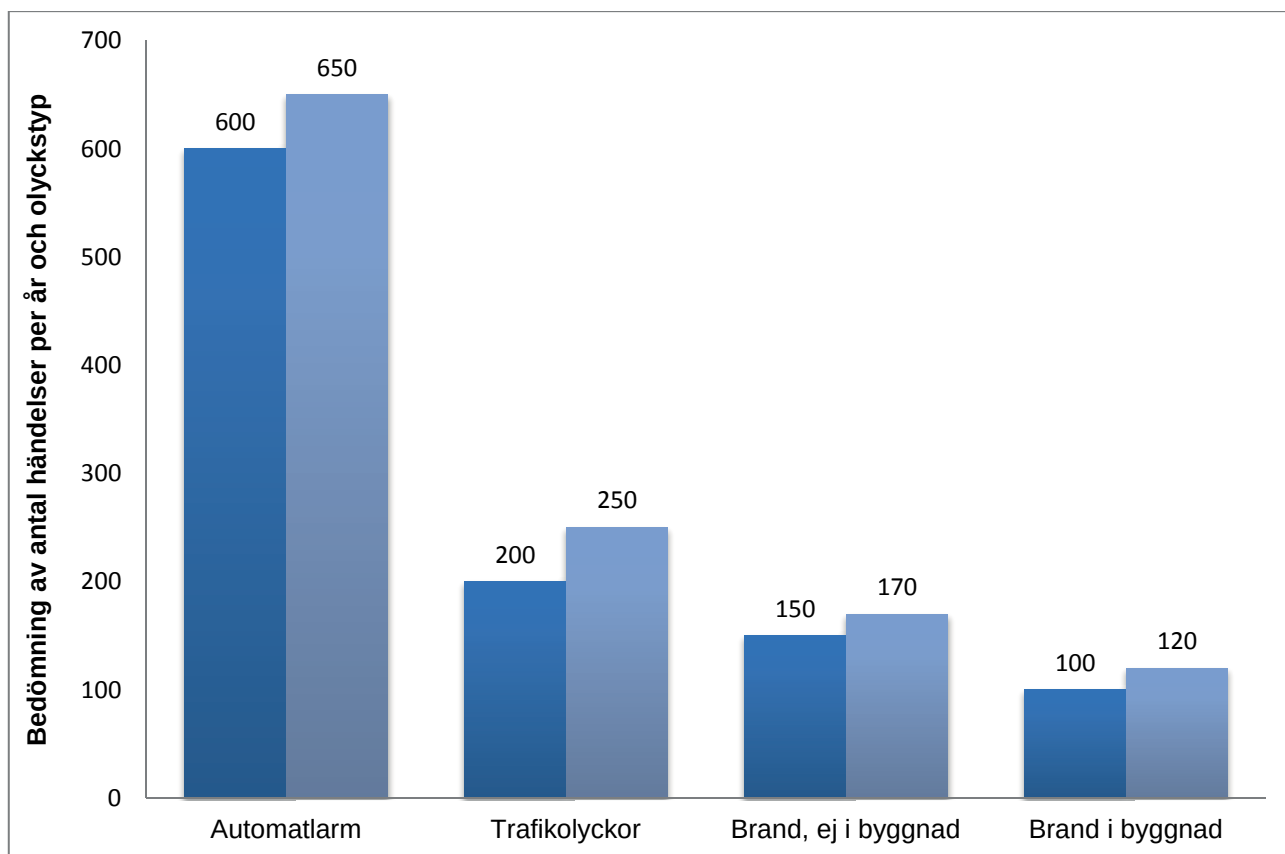

Illustration 2. Stapeldiagrammet visar en bedömning av det antal händelser per år och olyckstyp som kan förväntas under mandatperioden inom förbundets geografiska upptagningsområde. Skillnaden i antal mellan de olika blå staplarna för respektive typ avser den variation i antal händelser för vilken förbundet kan vänta sig per olyckstyp.

Farlig verksamhet

Anläggningar med verksamhet som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö klassas som farlig verksamhet och omfattas av ytterligare krav i 2 kap 4 § Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Ägare av sådana anläggningar eller verksamhetsutövare för sådan verksamhet ska hålla beredskap för olyckor och i övrigt vidta åtgärder för att hindra eller begränsa skador. Dessa krav gäller exempelvis industrier som hanterar stora mängder kemikalier, flygplatser och dammanläggningar.

Länsstyrelsen beslutar om vilka verksamheter som ska klassas som farlig verksamhet. Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund utför tillsyn på anläggningar som omfattas av kraven för att säkerställa att lagen efterlevs.

Inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds medlemskommuner finns 9 anläggningar som är klassade som farlig verksamhet.

Anläggningar inom förbundsområdet Farlig verksamhet 2 kap. 4 § LSO	
Mellerud	<i>Tyre Recycling - hantering av stora mängder kemikalier</i>
Trollhättan	<i>GKN Aerospace - hantering av stora mängder kemikalier</i>
	<i>Stallbacka kraftverk - hantering av stora mängder kemikalier</i>
	<i>Helikopterplatta Norra Älvsborgs Läns-sjukhus, NÄL</i>
	<i>Sjöfartsverkets slussanläggning</i>
	<i>Olidan - kraftverksdamm</i>
Vänersborg	<i>Hojum - kraftverksdamm</i>
	<i>Trollhättan-Vänersborgs flygplats</i>
	<i>Vargön - kraftverksdamm</i>

FÄRGELANDA

Färgelanda utgör en landsbygdskommun med jordbruksverksamheter av varierande storlek. I kommunen finns ett antal industrier av varierande storlek, bland annat underleverantörer för fordonsindustrin. Här passerar även väg 172 med mycket tung trafik.

Riskbilden för Färgelanda kommun visar överskådligt att räddningsinsatserna är ca 70 st per år i genomsnitt för åren 2002-2013. Jämfört med likvärdiga kommuner har kommunen ungefär lika många insatser per 1000 invånare och år.

De mest frekventa olyckstyperna fördelar sig över automatlarm ej brand/gas, trafikolycka, brand ej i byggnad och brand i byggnad.

Automatlarm ej brand/gas, trafikolycka och brand ej i byggnad är fler i Färgelanda kommun än i de jämförbara kommunerna. Brand i byggnad kan jämföras med Orsa kommun, dock är siffran högre i jämförelse med de andra kommunerna. De flesta automatlarm sker vid kemisk industri, övrig vårdbyggnad, åldringsvård och skola.

Statistiken visar att automatlarm har minskat drastiskt sedan år 2002 och håller sig nu på runt 20 automatlarm per år.

Trafikolyckorna i Färgelanda kommun har minskat till cirka hälften med ungefär 15 olyckor per år. De trafikolyckor som sker i kommunen sker företrädesvis med personbilar, därefter följer viltolyckor (olyckor med djur), lastbilar ej med farligt gods, moped och buss.

Antalet brand ej i byggnad har varierat med tiden med en minskande trend t.o.m. år 2011, för att sedan öka i antal igen. Antalet brand ej i byggnad uppnår till ca 15 stycken per år. Brand ej i byggnad sker främst i annat objekt, ex. miljöstation, upplag, personbilar och ej trädbevuxen mark.

Sedan år 2003 har brand i byggnad inträffat ca 10 gånger per år. Trenden av brand i flerbostadshus är väldigt låg, det sker max 2 olyckor per år. Trenden av villabrand har varierat i antal, men det har varit en minskande trend se senaste åren. Statistiskt sett sker brand i villor ca 5 gånger per år.

Slussning vid Håyerud, Foto: Lars Nilsson Melleruds kommun

MELLERUD

Mellerud är en landsbygdskommun med jordbruksverksamheter av varierande storlek. Kommunen har ett flertal mindre industrier, i Åsensbruk finns industri för återvinning av gummi samt ett skyddsobjekt inom IT. Genom kommunen passerar både järnväg och E45. Kommunen gränsar även till Vänern och har en omfattande turistverksamhet bland annat vid Dalslands sjösystem.

Riskbilden för Mellerud kommun visar överskådligt att räddningsinsatserna är ca 110 st per år i genomsnitt för åren 2002-2013. Jämförelser med likvärdiga kommuner visar att Melleruds kommun har ungefär lika många insatser per 1000 invånare och år.

De mest frekventa olyckstyperna fördelar sig över automatlarm ej brand/gas, trafikolycka, brand ej i byggnad och brand i byggnad.

Automatlarm ej brand/gas, brand ej i byggnad och brand i byggnad är likvärdigt eller bättre än i jämförbara kommuner medan trafikolyckor ligger i överkant. De flesta automatlarm sker vid åldringsvård, skolor, annan tillverkningsindustri och övrig vårdbyggnad.

Statistiken visar att automatlarm har varierat med tiden men att de har minskat de senaste åren och håller sig vid cirka 30 automatlarm per år.

Trafikolyckorna i Melleruds kommun har ökat med nästan det dubbla till cirka 25 olyckor per år. De trafikolyckor som sker i kommunen sker företrädesvis med personbilar, därefter följer lastbilar ej med farligt gods, viltolyckor och moped.

Antalet brand ej i byggnad har varierat med tiden men är de senaste åren cirka 15 stycken per år. De brand ej i byggnad som sker i Melleruds kommun sker främst i annat objekt som kan vara ex. miljöstation, upplag, personbilar, och ej trädbevuxen mark.

Brand i byggnad i Melleruds kommun har förändrat sig över tiden och varit varierande, men olyckorna har stadigt ökat och håller cirka 15 olyckor per år. De flesta brand i byggnad som sker i Melleruds kommun är i villor.

TROLLHÄTTAN

Trollhättan domineras av lätt till tung industriverksamhet. De södra och östra delarna av kommunen har jordbruksverksamheter av varierande storlek. I kommunen ligger köpcentrat Överby, Norra Älvsborgs länssjukhus NÄL, Trollhättans-Vänersborgs flygplats, Högskolan Väst, Göta älv med sin fartygs- trafik, slussleder, kraftstationer samt tillhörande ras och skredområden. Järnväg med långa tåg- tunnlar och vägarna RV44 och E45 passerar genom kommunområdet.

Riskbilden för Trollhättans Stad visar överskådligt att räddningsinsatserna är ca 600 st per år i genom- snitt för åren 2002-2013. Jämförelser med likvärdiga kommuner visar att Trollhättans stad har fler insatser per 1000 invånare och år.

De mest frekventa olyckstyperna fördelar sig över automatlarm ej brand/gas, brand ej i byggnad, trafik- olycka och brand i byggnad.

Både automatlarm ej brand/gas och brand ej i bygg- nad är högre än i de jämförbara kommunerna. De flesta automatlarm sker i övrig vårdbyggnad, skola, metall/maskinindustri och handel.

Statistiken visar att automatlarm håller sig konstant mellan cirka 250 till 325 automatlarm per år.

Trafikolyckorna i Trollhättans kommun har ökat med nästan det dubbla till cirka 110 olyckor per år. De trafikolyckor som sker i Trollhättans kommun sker företrädesvis med personbilar, därefter följer last- bilar ej med farligt gods, motorcykel och moped.

Under de senaste tre åren har brand ej i byggnad minskat till att ligga på ca 80 st per år. De brand ej i byggnad som sker i kommunen sker företrädesvis i miljöstation och upplag, samt i personbilar och ej trädbevuxen mark.

Brand i byggnad i Trollhättans kommun har förändrat sig över tiden men har de sista fyra åren varit kon- stant på 50 olyckor per år, vilka företrädesvis sker i flerbostadshus och i villor.

Trenden av brand i flerbostadshus har ökat och sker med cirka 20 olyckor per år. Trenden av villabrand har varierat i antal men är minskande och ligger på ungefär 10 olyckor per år.

VÄNERSBORG

Vänersborg har omfattande institutionella verksamheter, kriminalvård och rättspsykiatrisk vård, flyktingförläggningar, ungdomsvård etc. I kommunen ligger Trollhättans-Vänersborgs flygplats, stora delar av Västragötalandsregionens administration, Göta älv med sin fartygstrafik, slussleder och vattenkraft samt omfattande jordbruk. RV44 och E45 passerar genom kommunområdet. Kommunen gränsar också till Vänerns stränder.

Riskbilden för Vänersborgs kommun visar överskådligt att räddningsinsatserna är ca 325 st per år i genomsnitt för åren 2002-2013. Jämförelser med likvärdiga kommuner visar att Vänersborgs kommun har färre insatser per 1000 invånare och år.

De mest frekventa olyckstyperna fördelar sig över automatlarm ej brand/gas, brand ej i byggnad, trafikolycka och brand i byggnad. Samtliga fyra olyckstyper är färre per 1000 invånare jämfört med i de likvärdiga kommunerna.

De flest automatlarm sker vid övrig vårdbyggnad, skola, åldringsvård, annan tillverkningsindustri och kriminalvård. Statistiken visar att automatlarm har varierat med tiden, men att de, de senaste åren har ökat och håller sig på cirka 130 automatlarm per år.

Trafikolyckorna i kommunen har ökat med nästan det dubbla till ca 60 olyckor per år. Dessa sker företrädesvis med personbilar, därefter följer lastbilar ej med farligt gods, motorcykel och moped.

Kommunen har för avsikt att särskilt analysera trafikolyckorna i sitt arbete med att verka för andra olyckor än bränder enligt LSO.

Antalet brand ej i byggnad visar statistiskt att olyckorna har varierat med tiden, men att de under de senaste åren legat stabilt ungefär med 50 olyckor per år. De brand ej i byggnad som sker i kommunen sker företrädesvis i objekt som ex miljöstation och upplag samt buss, personbilar, ej trädbevuxen mark och containers.

Brand i byggnad har förändrat sig över tiden, men har den senaste tiden minskat till cirka 35 olyckor per år. De flesta brand i byggnad sker i flerbostadshus och i villor.

Trenden av brand i flerbostadshus har ökat och uppgår till cirka 10 olyckor per år. Trenden av villabrand har varierat i antal men ligger på ungefär 10 olyckor per år.

4. Tillfredsställelse och likvärdigt skydd

Statistiken visar att Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund genomför fler tillsyner enligt 2kap. 2§, på byggnader och anläggningar, jämfört med de räddningstjänster som satts i jämförelse med förbundet. Fortsättningsvis bör förbundet genomföra cirka 150 tillsyner per år för att uppnå ett likvärdigt skydd mot olyckor för kommuninvånarna.

Gällande tillsyn enligt 2kap. 4§, farlig verksamhet, genomför Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ett lägre antal tillsyner än de jämförbara räddningstjänsterna. Förbundet bör genomföra cirka 3-5 tillsyner per år för att uppnå ett likvärdigt skydd mot olyckor.

De jämförbara förbunden enbart har valts ut ur ett invånarperspektiv vilket gör det svårt att exakt jämföra dessa tre förbunden med varandra. För tillsyn enligt 2 kap. 2§ och 4§, beror detta på att antalet verksamheter varierar i kommunerna, samt hur ägare eller nyttjanderättshavare till dessa sköter sitt brandskydd.

Siffrorna för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund avseende utbildningsinsatser av enskilda personer är en uppskattning, vilket gör det svårt att jämföra med likvärdiga räddningstjänster.

Förbundet bör utbilda 4 000-6 000 personer per år för att uppnå ett likvärdigt skydd mot olyckor. Nivån för antal utbildningar påverkas av efterfrågan, hur många som vill utbildas, samt av trender i samhället.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund genomför ett lägre antal undersökningar gällande fördjupad olycksundersökning än de jämförbara räddningstjänsterna. Förbundet har över tid genomfört 6 stycken. Fortsättningsvis bör förbundet genomföra mellan 5-10 undersökningar per år för att uppnå ett likvärdigt skydd mot olyckor. Detta kan dock variera beroende på vilken typ av olyckor som sker under året, samt av vilken nivå räddningstjänstförbunden har angett för att en sådan undersökning ska ske.

Räddningstjänstens informationsmonter vid Färgelandamässan. Elisabet Nikalsson skydd- och säkerhetssamordnare Färgelanda kommun tillsammans med Ulf Andersson externutbildare ifrån Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Foto: NÄRF

5. Effektivitet

För att Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska kunna definiera lokalt anpassade verksamhetsmål och uppfylla de nationella målen gällande effektivitet kommer en sammanfattning att presenteras för jämförbara räddningstjänster. En mer detaljerad jämförelse finns i den nulägesinventering som gjordes under 2014, vilken utgör statistiskt underlag till detta handlingsprogram.

Genomsnittligt under åren år 2010-2013 har förbundet haft en lägre responstid än de jämförbara räddningstjänstförbunden. För anspänningstiden 5 till 15 minuter finns skillnader med upp till cirka 10 % fler insatser dit NÄRF anländer till på samma tid. I tid innebär detta att förbundet kan komma ungefär 1-1,5 minuter snabbare fram till en skadeplats än de jämförbara förbunden. Mellan år 2010-2013 har Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund minskat responstiden marginellt vid tiden 7 minuter och framåt.

Vid jämförelse av anspänningstiden mellan de tre förbunden har NÄRF och Räddningstjänsten Medelpad likvärdiga anspänningstider. Räddningstjänsten Dala Mitt blir likvärdig först vid tiden cirka 4 minuter. I tidsspannet 1-4 minuter finns skillnader med upp till cirka 25 % fler insatser, där NÄRF lämnar stationen vid samma tid som Dala Mitt. NÄRF har från år 2010 minskat anspänningstiden, och lämnar nu brandstationerna i tidsspannet 1-5 minuter, cirka 30-60 sekunder.

NÄRF och Räddningstjänsten Dala Mitt har likvärdiga körtider, medan Räddningstjänsten Medelpad har längre körtid. Mellan tidsspannet 2-15 minuter finns skillnader med upp till cirka 14 % fler insatser där NÄRF och Dala Mitt kommer fram till skadeplats snabbare men vid samma tid som Medelpad. NÄRF och Dala Mitt har i tidsspannet 2-15 minuter, 1-2 minuter snabbare körtid till en skadeplats än Medelpad. För Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har körtiden varit i stort sett oförändrad under de senaste åren.

Insatstiden för NÄRF är lägre än för de jämförbara räddningstjänstförbunden. Mellan tiden 4-19 minuter finns skillnader upp till cirka 17 % fler insatser, där NÄRF når fram till skadeplats och kan påbörja insatsen snabbare men vid samma tid som Medelpad och Dala Mitt. NÄRF har i tidsspannet 4-19 minuter, 1-2 minuter snabbare insatstid vid en skadeplats än Medelpad och Dala Mitt. Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har under de senaste åren haft en marginell förändring av insatstiden.

De räddningstjänstförbund som satts i jämförelse har enbart valts ur ett invånarperspektiv vilket gör det svårt att exakt jämföra dessa tre förbunden med varandra. Avseende responstiden är det en avgörande faktor för när brandstationen får sitt larm, det vill säga handlingstiden hos SOS Alarm. Anspänningstiden påverkas av om förbunden har fler deltidstationer, samt vart deltidsbrandmännen bor i förhållande till stationen. Körtiden påverkas av samhällsstrukturen så som vägar, trafikleder, korsningar, rondeller och hastighetsminskade åtgärder (vägbulor). Även förbundets geografiska storlek samt placering av brandstationerna påverkar körtid. Alla dessa tre angivna delmoment; responstid, anspänningstid och körtid påverkar räddningstjänstförbundens effektivitet.

De nationella och övergripande målen anger inriktningen för vad förbundet ska uppnå och ligger till grund för den årliga verksamhetsplaneringen.

Den enskildes;

- Kunskaper om brandskydd ska öka.
- Förmåga att agera vid olycka ska öka.
- Väntetid vid olycka ska minska.
- Omfattning av skada ska minska

6. Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen konkretiseras i olika steg, från nationella och övergripande mål till lokala säkerhets- och prestationsmål utifrån förbundsområdets presenterade riskbild, tillfredställande skydd mot olyckor och effektivitet. Säkerhetsmålen formuleras till prestationsmål¹¹ eller konkreta uppdrag för produktionsledning, stab och enheter: Målen anger vad förbundet ska arbeta med under pågående mandatperiod för att uppnå minskade olycksrisker, färre dödsfall och mindre skador.

Den enskildes kunskaper om olyckor ska öka	
Säkerhetsmål:	Underlätta för den enskilde att ta sitt ansvar för brandskyddet genom informationsinsatser, rådgivning samt genom tillsyn. Underlätta för den enskilde att kunna hantera olyckor genom att tillhandahålla utbildning i brandskydd. I samverkan med andra myndigheter skapa bättre brandskydd hos enskilda som tillhör risk-grupper genom informationsinsatser.
Prestationsmål:	Förbundet ska informera minst 20 000 personer inom förbundsområdet innan mandatperiodens slut. Erbjuder och genomföra utbildningsinsatser till personal inom medlemskommunerna samt till allmänheten.

Den enskildes förmåga att agera vid olycka ska öka	
Säkerhetsmål:	Genom uppsökande informationsaktiviteter ska förbundet sprida information om vikten av att ha en fungerande brandvarnare samt brandsläckningsutrustning i bostaden.
Prestationsmål:	Förbundet ska erbjuda kundanpassad brandskyddsutbildning till minst 12 000 personer innan mandat periodens slut. I samverkan med skolan ska förbundet erbjuda samtliga elever i årskurs 5 utbildning i brand-skydd varje år. Genom avtal med gymnasieskolans omvårdnadsprogram ska förbundet erbjuda elever praktik/ utbildning.

¹¹ Prestationsmål innebär det önskvärda resultat som ska uppnås för att tillgodose de övergripande målen.

Den enskildes väntetid vid olycka ska minska

Säkerhetsmål:	Vid samtliga insatser är strävan att de olycksdrabbade ska vara klara för transport inom <60 minuter ifrån den tidpunkt att räddningsstyrkorna har ankommit till olycksplatsen. Vid normal beredskap ska styrkorna nå; 75 % av insatserna inom 10 minuter 90 % av insatserna inom 20 minuter 100 % inom 30 minuter. Uppsatta anspänningstider inom förbundet ska uppnås till 100 %.
Prestationsmål:	Förbundet ska genomföra en utredning där möjligheterna och förutsättningarna för mindre framskjutna enheter utreds. Förbundet ska sträva efter en 100% bemanning vid räddningsstyrkor och ledningscentral. Regelbunden kontroll, service och underhåll ska ske på förbundets fordon och material för att erhålla en hög drift och tillförlitlighet som motsvarar ställda krav. Förbundets händelserapporter ska kontinuerligt följas upp och kvalitetsäkras

Den enskildes omfattning av skada ska minska

Säkerhetsmål:	Sträva efter att skapa en säker och trygg miljö för den enskilde genom insatser före, under och efter olyckor. Nya risker ska undvikas genom aktivt deltagande i samhällsplaneringen samt genom tillsyn. Genom olycksundersökning ta lärdom av inträffade olyckor för att identifiera åtgärder som förebygger att liknande händelser inträffar igen, eller att konsekvenserna av dessa lindras.
Prestationsmål:	Vara delaktig i plan- och byggprocessen och svara på inkommande remisser från medlemskommunerna. Genomföra; > Fördjupad olycksundersökning i 100 % av de olyckor som uppfyller kriterier för olycksundersökning. > 500 tillsyner enligt 2kap 2§ lagen om skydd mot olyckor (LSO) innan mandatperiodens slut varav; 24 tematillsyner enligt 2kap 2§ LSO på byggnader och anläggningar innan mandatperiodens slut, samt 12 tillsyner enligt 2kap 4§ LSO för farlig verksamhet innan mandat periodens slut.

Genom regelbunden kontroll, service och underhåll på fordon och material ska förbundet erhålla en hög drifttillförlitlighet som motsvarar de uppställda krav som finns.

7. Teknik

Enheten för Teknik är placerad på brandstationen i Trollhättan. De hanterar verksamheten för förbundets brandstationer. De två heltidsstationerna är placerade i Trollhättan och Vänersborg. Förbundets sju deltidstationer är placerade i Mellerud, Färgelanda, Sjuntorp, Brålanda, Vargön, Åsensbruk och Högsäter.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har byggt upp en verksamhet där basbilar finns på samtliga stationer, förutom vid station Åsensbruk. I Åsensbruk har man placerat en framskjuten enhet. Med en så kallad CAFS utrustning kan en fördröjning av brandförloppet ske i avvaktan på att förstärkande enheter ska anlända.

Interna och externa resurser

För att kunna disponera förbundets materiel och fordon på ett så effektivt sätt som möjligt, både ur insats-, ekologiska och kostnadsmässiga aspekter, kan materiel och fordon flyttas runt i förbundet, se tabell 3. Under mandatperioden planeras inköp av tre nya brandbilar, släckbilar BAS 4.

Räddningscheferna i Västra Götalands Län har kommit överens om att hjälpa varandra vid behov med materiella och personella resurser. Via avtal mellan organisationerna finns framtagna rutiner, vilka beskriver vad som ingår i en specifik funktion när begäran om hjälp ställs till en annan kommunal räddningstjänst. Det är dock alltid tillfrågad räddningstjänst som avgör ifall en resurs kan skickas.

Överenskommelsen ersätter inte den egna kommunens skyldighet att dimensionera räddningstjänstens förmåga i förhållande till kommunens aktuella riskbild.

Fordon/utrustning	Antal (styck)
Befälsfordon	3
Båtar	7
FIP (första insats)	1
Höjdfordon	2
Lastväxlare	5
Offensiv enhet	1
Personbilar	5
Servicebil	1
Släckfordon	9
Sotningsbilar	6
Stabsfordon	1
Stationsfordon	7
Terrängfordon	7
Tillsynsbilar	4
Djurlivräddningsenhet	1
Kem enhet	1
Oljeskyddsenhet	1
Restvärdesenhet	1
Rappellering	1
Saneringsenhet	1
Skogsbrandsenhet	1
Transportenhet	1
Vatten/skumcontainer	5
Vattentransport MSP	2

Tabell 3. Fordon och materiel i NÄRF

Enhet beredskap ska i samverkan med enhet LC följa upp och vidta åtgärder för att säkerställa att målen för anspänningstider uppnås. I samverkan med skolan årligen erbjuda samtliga elever i årskurs 5 utbildning i brandskydd.

Enheten ska i samverkan med enhet samhällsskydd informera minst 20 000 personer i de övergripande säkerhetsmålen för den enskilde medborgaren. Vidare ska hushåll informeras genom uppsökande verksamhet om hur den enskildes kunskaper om olyckor, samt förmåga att agera vid olycka ska öka. Samt i övrigt samverka med enhet samhällsskydd kring tillsyner.

Tillse att 100 % av personalen årligen genomför utbildning enligt beslutad utbildningsplan.

8. Beredskap

Ledning av räddningstjänst

I en kommun ska det finnas en räddningschef som ansvarar för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad. Räddningschefen är räddningsledare, men kan utse annan person som anses vara behörig att utgöra räddningsledare inom den egna organisationen, eller behörig person som tjänstgör i annan kommun eller räddningstjänstsorganisation.¹²

Inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är förbundschefen tillika räddningschef. Förbundschefen har delegerat arbetsuppgiften som räddningsledare till dem som tjänstgör som räddningschef i beredskap (RCB), inre befäl, yttre befäl samt styrkeledare inom förbundet enligt fastställd delegationsordning.

Vid tillfällen då så anses lämpligt, kan räddningsledare från annan kommun tjänstgöra som räddningsledare inom förbundet. Delegation ges då av räddningschefen vid aktuellt tillfälle.

Nivåer

Ledning av räddningstjänsten inom förbundet sker utifrån fyra ledningsnivåer; räddningschef i beredskap, inre befäl, yttre befäl samt styrkeledare.

För dessa utsedda ledningsnivåer fördelas tre ledningskomponenter;

- Systemledning
- Insatsledning
- Uppgiftsledning

Rökdykare, Foto: NÄRF

Systemledning innebär generellt att funktionen tolkar och beslutar om organisationens roll samt definierar ramar för insatser och resursförsörjning. Vidare fastställer funktionen hur prioritering och beredskap ska hållas inom förbundet i förhållande till riskbild och hjälpbehov. Samt ser till att beredskapsläget återställs. Systemledning förs främst av inre befäl. RCB eller förbundschefen kan överta ledningen vid behov.

Vid insatsledning utövar funktionen den samlade ledningen på skadeplatsen och fastställer mål med insatsen, samt fördelar arbetsuppgifter och samordnar insatsens genomförande. Insatsledning utförs främst av styrkeledare eller yttre befäl. Räddningschef i beredskap kan överta ledningen vid behov.

Vid uppgiftsledning utövar funktionen generellt en ledning av en viss uppgift samt genomför utförande och samordning av den tilldelade uppgiften. Uppgiftsledning utförs främst av styrkeledare. Yttre befäl kan överta ledningen vid behov.

Förmåga

Kommunen ska ange vilken förmåga räddningstjänsten har och avser att skaffa sig. Även förutsättningarna för en ekologiskt hållbar utveckling beaktas.¹³

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har för avsikt att utöka sin förmåga med IVPA-verksamhet, i väntan på ambulans, för förbundets samtliga nio stationer. Förutom beredskapspersonal ska även personal från enhet sotning utbildas och ingå i förbundets förmåga för IVPA.

Förbundet har också en ambition att utveckla bättre förmåga avseende tung räddning, detta för att kunna hantera större skred och ras. En påtaglig risk för skred och ras finns framförallt vid Göta älvdals fåran som ligger inom förbundets geografiska upptagningsområde. För möjlighet till snabbare ingripande kommer en utredning genomföras om att anpassa förbundets förmåga med mindre framskjutna enheter.

Förmågan inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund anpassas till de kommuner där riskbilden analyserats som mest skälig, där flest olyckor kan tänkas inträffa samt inom de områden där befolkningmängden ökar.

Personalresurser

De personalresurser som behövs för att bedriva räddningstjänst inom förbundsområdet samt miniminivån för att kunna upprätthålla tillräcklig beredskap framgår av tabell 4. Förmågan hos respektive funktion upprätthålls genom särskilda utbildningsplaner för respektive befälskategori.

Funktion i förbundet	Antal (styck)	Minimum nivå
Förbundschef/räddningschef	1	1
Räddningschef i beredskap (RCB)	5	1
Inre befäl	6	1
Yttre befäl	4	1
Styrkeledare, heltid	15	2
Styrkeledare, deltid	30	6
Brandman, heltid	44	9
Brandman, deltid	105	26

Tabell 4. Personalresurser för räddningstjänst, NÄRF

Insatsförmåga

Insatsförmågan inom förbundet är uppdelad med vissa delar av specialiseringar per station, vilka kan nyttjas inom hela förbundsområdet vid insatser, se tabell 5. Förutom dessa specialiseringar ska även olika funktioner och enheter inom förbundet kunna samverka med varandra för att kunna genomföra följande insatser;

- *Samtidig invändig livräddnings-/släckinsats på skadeplats med lång inträngningsväg för rökdykare, kombinerat med utvändig livräddning/släckning.*
- *Större skogsbränder, trafikolyckor, kemolyckor eller fartygsolyckor.*
- *Flera samtidiga små olyckshändelsererat med utvändig livräddning och släckning.*

Förmåga	Brålanda	Färgelanda	Högsäter	Mellerud	Sjuntorp	Trollhättan	Vargön	Vänersborg	Åsensbruk
Båtenhet för insats på vatten				X		X		X	
Djurlivräddningsinsats	X								
Insats med höjdfordon						X		X	
Keminsats med kemdykare						X		X	
Ledning och stabsfunktion						X			
Livräddning/losstagnning trafikolycka lätta fordon	X	X	X	X	X	X	X	X	
Livräddning/losstagnning trafikolycka tunga fordon		X		X		X		X	
Livräddning/släckande insats med rökdykare*	X	X	X	X	X	X	X	X	
Livsuppehållande åtgärder vid olycksfall	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Losstagnning och räddning - tung räddning						X			
Motorspruta, minst klass 2	X	X	X	X	X	X		X	
Offensiv enhet**									X
Oljeskyddsenhet för insats vid oljeutsläpp								X	
Rappeleringsinsats								X	
Restvärdesräddning						X			
Sanering av räddningspersonal vid keminsats	X								
Skuminsats mot spillbrand i brännbar vätska 300 kvm		X		X		X		X	
Tankenhet 10 kbt		X		X		X		X	
Vattentransportenhet motorspruta klass 3				X	X				
Ytlivräddning med RIB-båt		X				X		X	X

Tabell 5 - Insatsförmåga i NÄRF

* Livräddande släckinsats med rökdykare med en styrka bestående av minst 1+4

** Offensiv enhet bemannad med 1+1

Beredskapsstyrkor med angiven storlek och anspänningstid vid normalt beredskapsläge finns vid följande orter. Utöver de angivna styrkorna finns även en RCB, ett inre befäl samt ett yttre befäl i tjänst eller i beredskap.

Ort/station	Beredskapsstyrka	Anspänningstid
Brålanda	1 styrkeledare deltid + 4 brandman deltid	6,0 min
Färgelanda	1 styrkeledare deltid + 4 brandman deltid	6,0 min
Högsäter	1 styrkeledare deltid + 4 brandman deltid	6,0 min
Mellerud	1 styrkeledare deltid + 5 brandman deltid	5,0 min
Sjuntorp	1 styrkeledare deltid + 4 brandman deltid	6,0 min
Trollhättan	1 styrkeledare heltid + 5 brandman heltid	1,5 min
Vargön*	1 styrkeledare deltid + 3 brandman deltid	5,0 min
Vänersborg	1 styrkeledare heltid + 4 brandman heltid	1,5 min
Åsensbruk*	0 styrkeledare + 2 brandman deltid	5,0 min

Tabell 6 - Förbundets beredskapsstyrkor och anspänningsstöd. Styrkeledare/brandman deltid avser arvodesanställd personal inom förbundet.

* Station Vargön och Åsensbruk ska ha en normalbemanning på 1+4. På grund utav rekryterings-svårigheter av personal har förbundet tvingats sänka bemanningsnivån på dessa stationer.

Brandvattenförsörjning

Inom Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund sker brandvattenförsörjning främst med tillgång till de brandposter som är anslutna till medlemskommunernas vattenledningsnät. Dessa brandposter ska ha en kapacitet enligt Svenska vatten- och avloppsverksföreningens (VAV)¹⁴ anvisningar och ska finnas i utpekade delar av medlemskommunerna. Respektive medlemskommun ansvarar för skötsel och underhåll av brandposter och vattentag. Dessa ska vara tydligt markerade samt tillgängliga och i användbart skick.

Förbundet ska alltid underrättas i god tid när vattenledning till brandpost ska stängas av och när den öppnas igen, när en gammal brandpost tas bort eller ny anordnas. Respektive medlemskommun ansvarar för att förbundet får tillgång till aktuellt kartmaterial och annan nödvändig geodata avseende brandposternas och vattentagens placering. Kommunerna ansvarar även för att brandvattennät och vattentag levererar de vattenmängder som krävs.

Förbundet har lastväxlarssystem som vid behov ska transportera vatten till en skadeplats. Dessa fordon kan erhålla vattenförsörjning via olika brandposter och vattenreservoarer till vilka förbundet har tillgång. Till exempel speciellt iordningställda vattentag eller förberedda platser vid sjöar och vattendrag.

Kommun	Tätorter
Färgelanda	Färgelanda, Högsäter, Stigen och Ödeborg
Mellerud	Dals Rostock, Mellerud och Åsensbruk
Trollhättan	Sjuntorp, Trollhättan, Åsaka och Velandå
Vänersborg	Brålanda, Frändefors, Vargön och Vänersborg

Tabell 7 - Befintliga brandposter inom NÄRF tätorter

14 VAV P76 samt P83

Brandpost vid Lextorpsvägen, Trollhättans Stad, Foto: NÄRF.

Kompetenskrav

Personal som för kommunens räkning ska leda, genomföra och följa upp räddningsinsatser ska ha den utbildning, erfarenhet och kompetens som behövs för att säkra att allmänheten har en tillfredställande säkerhetsnivå med hänsyn till den lokala riskbilden.¹⁵ Förbundet har angivit den lägsta kompetens (utbildningsnivå) som krävs för den personal som har till uppgift att genomföra uppdraget.

Uppdrag	Erfarenhet/lämplighet	Beslutas av
Förbundschef/ räddningschef	Brandingenjör eller annan erforderlig kompetens	Direktionen
Produktionschef	Räddningsledning B + Tillsyn A	Förbundschef
Stf.produktionschef	Räddningsledning B + Tillsyn A	Produktionschef
Räddningschef i beredskap (RCB)	Räddningsledning B + Tillsyn A	Förbundschef
Yttre befäl	Räddningsledning B + Tillsyn A	Enhetschef
Styrkeledare heltid*	Räddningsledning B + Tillsyn A, körkort B+C	Enhetschef
Styrkeledare deltid	Räddningsledare A, körkort B+C	Enhetschef
Brandman heltid	Skydd mot olyckor eller likvärdig kompetens**, körkort B+C	Enhetschef
Brandman deltid	Utbildning i räddningsinsats, körkort B+C	Enhetschef
Plats-/stationsbefäl	Räddningsledare A, körkort B+C	Enhetschef
Enhetschef beredskap, samhällsskydd, teknik, LC***	Räddningsledare B + Tillsyn A	Produktionschef
Inre befäl	Räddningsledning B + Tillsyn A	Enhetschef
Externutbildare	Erforderlig kompetens + Tillsyn A	Enhetschef
Tillsyn 2 kap 2§, byggnader och fastigheter. Indelad per risknivå;	Låg risknivå - Tillsyn A eller likvärdig kompetens Mellan risknivå - Tillsyn A Hög risknivå - Tillsyn A+B eller brandingenjör	Enhetschef
Tillsyn 2 kap 4§, farlig verksamhet	Tillsyn B eller brandingenjör	Enhetschef
Tillståndshantering/tillsyn av brandfarlig/explosiv vara (LBE)	Tillsyn A + erforderlig kompetens	Enhetschef
Remissyttrande enligt plan- och bygglagen	Tillsyn A	Enhetschef
Remissyttrande övrigt	Erforderlig kompetens	Enhetschef
Enhetschef sotning	Erforderlig kompetens	Produktionschef
Skorstensfejartekniker	Skorstensfejartekniker utbildning	Enhetschef
Skorstensfejare	Skorstensfejareutbildning	Enhetschef

Tabell 8 - Krav på lägsta kompetens/ nivå för utförande av uppdrag inom NÄRF

* Brandman heltid med genomförd utbildning räddningsledning A kan tillfälligt tjänstgöra som styrkeledare.

** 7-15 v brandmannautbildning alt. räddningsinsats med minst 5 års erfarenhet som RIB (räddningsman i beredskap)

*** För enhetschef LC, erforderlig kompetens

Hamnar och deras gränser i vattnet

En kommun ska i förekommande fall lämna uppgifter om hamnar och deras gränser i vatten.¹⁶ Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ansvarar för ytlivräddning, släckning och begränsning inom förbundets vattengränser (se bilaga 1-6). Utanför dessa områden råder det statlig räddningstjänst, där Sjöfartsverket ansvarar för sjöräddningstjänst och Kustbevakningen ansvarar för miljöräddningstjänst.

16 [Förordning \(2003:789\) om skydd mot olyckor 3kap. 3§](#)

Räddningstjänstens båt "Frida" belägen i Vänersborgs hamnområde, Foto: NÄRF

Varning och information till allmänheten - VMA

Upplysningar ska ges för hur varningar och information sker till allmänheten vid allvarliga olyckor. Upplysningar kan t.ex. lämnas på en kommuns eller en statlig myndighets hemsida på Internet, genom annonser i dagspress, genom informationsblad eller genom anslag på kommunernas anslagstavlor.¹⁷

Vid en allvarlig olyckshändelse kan en varning skickas ut till medlemskommunernas invånare genom viktigt meddelande till allmänheten - VMA. Räddningschef i beredskap (RCB) beslutar om denna åtgärd. RCB meddelar tjänstgörande inre befäl att ge SOS Alarm i uppdrag att lämna informationen till berörda radio- och TV-stationer. Dessa sänder sedan ut informationen till allmänheten via riks- och lokalradio genom Sveriges Television och Nordisk Television (TV4). Inom förbundets geografiska upptagningsområde finns ljudanläggningar för VMA företrädesvis inom tätorterna i medlemskommunerna Mellerud, Trollhättan och Vänersborg.¹⁸ Aktivering av dessa ljudanläggningar sköts av räddningstjänstförbundet. Detta gäller även vid händelser som inträffar utanför kommunen, men som kan komma att påverka kommunen. För varning på andra platser inom förbundsområdet kan räddningstjänstens fordon utnyttjas.

Teknik för all VMA-verksamhet tillhandahålls och bekostas av medlemskommunerna inom NÄRF. Kontroll och service av VMA-anläggningar utförs av särskild utbildad personal inom förbundet och sker enligt uppdrag och på bekostnad av respektive medlemskommun. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) tillhandahåller experthjälp och reservdelar för dessa anläggningar. Vid nyinstallation, flytt eller borttagning av anläggning för VMA-teknik ska samråd ske mellan NÄRF och säkerhetssamordnaren inom respektive medlemskommun.

17 LSO 1kap. 7§, prop. 2002/03:119 s.103

18 VMA teknik saknas i Färgelanda kommun

Räddningstjänst under höjd beredskap

Kommunens räddningstjänst ska redovisa vilken förmåga och resurser man avser att skaffa sig avseende förhållanden under höjd beredskap.¹⁹ Planerad tidsaspekt för anpassning till eventuell höjd beredskap har under senare årtionden varit mer än 10 år. Vi ser idag en annan hotbild mot samhället vilket föranleder ett behov av fördjupad analys för förbundet avseende påverkan, uthållighet samt handlingsplan och agerande över tänkbara scenarier.

Dagens världsläge har förändrats drastiskt under de senaste 2-3 åren, vilket har skapat andra förutsättningar för hur man ser på det militära och civila försvaret. Om förutsättningarna ändras under aktuell mandatperiod och påverkar NÄRF:s uppdrag så kommer adekvata åtgärder att genomföras efter tagna politiska beslut inom medlemskommunerna.

Containerövning i Uddevalla 2015 för räddningstjänstens personal, Foto: NÄRF

Ungdomsbrandkåren

År 2000 startade Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund sin verksamhet med Ungdomsbrandkåren. Ungdomar mellan 12-15 år från förbundets medlemskommuner har möjlighet att söka till Ungdomsbrandkåren för att delta vid den utbildning som pågår mellan september till maj månad nästkommande verksamhetsår. Förbundets anställda brandmän leder utbildningen som består av både teoretiska och praktiska moment. Ungdomarna får under utbildningstiden göra studiebesök, lära sig brandkunskap, agera på olycksplatser, lära sig HLR och livräddning.

Många delar i utbildningen är likt det brandmännen gör. Ungdomarna blir medvetna om de risker som finns vid bränder och olyckor samt får med sig kunskaper som de i sin tur kan sprida till kompisar, samtidigt som vi kan hoppas att en liten gnista tänds hos våra ungdomsbrandmän som gör att de kanske vill bli brandmän någon gång i framtiden.

Sedan starten 2000 har ett hundratal ungdomar genomgått denna populära och uppskattade utbildning som har sin bas på brandstationen i Trollhättan.

För att den enskildes väntetid vid olycka ska minska, ska enhet LC i samverkan med enhet beredskap följa upp och vidta åtgärder för att säkerställa att målen för anspänningstider uppnås. Vidare ska enheten följa upp och kvalitetssäkra förbundets händelserapportering.

Enheten ska följa upp och aktivt informera anläggningsägare till objekt med hög larmfrekvens om behovet av lämpliga åtgärder för att minska antalet falska automatlarm. Målet är att vid mandatperiodens slut ha minskat antalet falsklarm med 10 % jämfört med nivån vid föregående mandatperiod.

9. Ledningscentral

Alarmering

En kommun som ansvarar för räddningstjänst ska se till att det finns anordningar för alarmering av räddningsorgan. Detta avses för allmänheten att både larma och påkalla räddningsorgan vid normala och vid avbrott i de ordinarie larmförbindelserna.²⁰

Förbundet har en kommunsamordnings- och ledningscentral placerad på brandstationen i Trollhättan. Ledningscentralen är bemannad 24/7, dvs dygnet runt året om, med ett inre befäl vars uppgift är att, efter larm inkommit från SOS Alarm AB, tillhandahålla operativt stöd till räddningsledaren på skadeplatsen. Syftet med ledningscentralen är att åstadkomma en bättre helhetsbild och ett effektivt resursutnyttjande inom förbundets geografiska område. Från ledningscentralen kan även viktiga meddelanden till allmänheten (VMA) utlösas.

Alarmering av NÄRF:s räddningsstyrkor sker vid normala larmförbindelser via två ingångskanaler till förbundet; 112-samtal till SOS och telefonsamtal till ledningscentralen. Vid inkommande 112-samtal till SOS-alarm genomför SOS-alarm en intervju med den hjälpsökande och svarar för utalarmering av första räddningsenhet enligt en fastställd plan. Inre befäl vid förbundets ledningscentral kan, genom medlyssning, fatta beslut om behov av ytterligare förstärkande resurser samt aktivering av befälsfunktioner.

Vid inkommande direktsamtal eller på annat vis larm till ledningscentral vidtar inre befäl de åtgärder som anses vara relevanta utifrån händelsen. Till stöd finns fastställda åtgärdsplaner. Vid inkommande brandlarm från en automatisk brandlarmsanläggning kan utalarmering av räddningsstyrka ske antingen via SOS-alarm, eller via ledningscentralen beroende på vilket avtal anläggningsägaren har. Vid avtal mellan anläggningsägaren och SOS-alarm, där NÄRF ansvarar för åtgärd, finns avtal om denna åtgärd mellan NÄRF och anläggningsägaren.

Vid avbrott i det trådbundna/mobila telenät som förhindrar samtal till SOS-alarm eller ledningscentralen meddelas detta till inre befäl vid ledningscentralen från teleoperatören, SOS-alarm eller annan myndighet. De åtgärder som då genomförs beror på antalet drabbade samt tiden tills man beräknar att avbrottet är åtgärdat.

Åtgärder som kan genomföras omfattar att meddela berörda befälsfunktioner. Räddningschef i beredskap (RCB) har att fatta beslut om att meddela tjänstemän i beredskap (TIB) inom respektive kommun samt Länsstyrelsen om behovet av mobila alarmeringsplatser. RCB kan även besluta om att viktigt meddelande till allmänheten, VMA, ska meddelas.

Under mandatperioden ska förbundet ta initiativ till överläggning med medlemskommunerna om behovet av organisation och rutiner kring mobila alarmeringsplaner. De mobila alarmeringsplanerna ska kunna vidarebefordra nödsamtal från allmänheten till ledningscentralen, alternativt till SOS Alarm. Dessa kan också utgöra kontaktväg till räddningschef i beredskap, kommunens tjänstemän i beredskap samt tjänsteman i beredskap vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Enhet samhällsskydd ska erbjuda kundanpassad brandskyddsutbildning till minst 12 000 personer innan mandatperiodens slut.

*Enheten ska innan mandatperiodens slut ha genomfört;
Fördjupad olycksundersökning i 100% av de olyckor som uppfyller kriterier för olycksundersökning
500 tillsynstillfällen varav 24 tematillsyner enligt 2 kap 2§ LSO på byggnader
och anläggningar samt 12 tillsyner enligt 2 kap 4§ LSO farlig verksamhet*

10. Samhällsskydd

Organisation och planering

En kommun ska ange hur den förebyggande verksamhet är ordnad, hur den planeras samt vilka resurser som kommunen har eller planerar för verksamheten. Förutsättningarna för en ekologiskt hållbar utveckling ska beaktas.²¹

Enhetschefen leder och organiserar arbetet för två brandingenjörer, två tillsynsför rättare samt två externutbildare. Till enheten finns ytterligare två personresurser som arbetar med olycksundersökning, samt två styrkeledare heltid med uppgift att samordna tilldelade tillsynsuppdrag och utbildningsverksamhet i organisationen.

Personalen har olika arbetsuppgifter utifrån deras erforderliga kompetens, erfarenhet och lämplighet. Brandingenjörer arbetar främst med kvalificerade arbetsuppgifter. Exempelvis remissyttranden enligt plan- och bygglagen PBL, rådgivning, tillsyn av komplicerade verksamheter, farlig verksamhet samt andra projekt.

Tillsynsför rättare med längre erfarenhet och kompetens arbetar med tillsyn av komplicerade verksamheter, tillståndshantering av brandfarlig och explosiv vara samt remiss- och tillståndsyttranden. En tillsynsför rättare som har kortare erfarenhetstid arbetar främst med tillsyn av okomplicerade verksamheter.

Utbildningsansvarig personal arbetar med intern- och externutbildning inom medlemskommunerna. Främst genomförs utbildningar inom ämnet brandskydd. Enheten har även tillgång till det dagtidstjänstgörande skift, som då normalt inte är i beredskap. Dessa deltar i det förebyggande arbetet vid exempelvis tillsyner, utbildningar och informationsinsatser.

Förbundet har även möjlighet att använda den arvodesanställda personalen för olika former av olycksförebyggande arbete på hemorten.

Förebygga brand och skador

För att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ska kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga brand och skador till följd av brand.²²

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund arbetar med information och rådgivning, utbildning och tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor och lag om brandfarliga och explosiva varor inom våra medlemskommuner.

Information och rådgivning

Genom information och rådgivning ska kommunen bidra till den enskildes egna säkerhet och möjlighet att denne ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Enhet samhällsskydd hanterar information och rådgivning för ärenden gällande förebyggande ansvarsområdet.

Förbundet arbetar även med riktade träffar för att tydliggöra behovet av ett gemensamt engagemang för ett säkrare samhälle. Målgruppen för dessa informationsträffar är intresseorganisationer, föreningar, förvaltningar och enskilda medborgare. Förbundet medverkar även vid mässor och andra evenemang inom medlemskommunerna för att delge kommuninvånare information avseende brandskydd.

21 LSO 3kap. 3§, prop. 2002/03:119 s.44, 107

22 LSO 3kap. 1-2§§, prop. 2002/03:119 s.106-107

Ulf Person externutbildare ifrån Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund vid äldreboendet i Vänersborg, Foto: NÄRF

Utbildning

Enheten för Samhällsskydd ansvarar enligt Kommunalförbundsordningen för att samtliga anställda inom våra medlemskommuner får tillgång till utbildningar. Utbildningarna syftar till en ökad medvetenheten om bränders uppkomst och spridning, samt ökad förmåga att kunna vidta rätt åtgärder vid en brand eller annan olycka för att därmed bidra till att begränsa skador. Förbundet erbjuder även privata företag och organisationer brandskyddsutbildningar.

Exempel på utbildningar som erbjuds;

- Anpassad brandskyddsutbildning
- Brandskyddsansvarig
- Brandskyddsombud
- Systematiskt brandskyddsarbete (SBA)
- HLR - Hjärtlungräddning
- LABC-sjukvård²³
- Utrymningsledare
- Utrymningsövningar

Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor

Tillsyn över efterlevnaden av lagen om skydd mot olyckor och föreskrifter utövas av kommunen inom kommunens område. Tillsynen ska riktas mot den enskilde och kontrollerar att denne uppfyller de skyldigheter som framgår av lagstiftning och kopplade föreskrifter.²⁴

Enhet samhällsskydd genomför tillsyner enligt lagen om skydd mot olyckor inom medlemskommunerna. Vid tillsynen görs en bedömning om de organisatoriska och tekniska brandskyddsåtgärderna är tillfredställande, samt i skälighetsomfattning, med hänsyn till verksamhetens art. Detta innebär att det systematiska brandskyddsarbetet granskas.

En årlig tillsynsplan antas av direktionen för att uppnå de uppsatta målen för enheten.

De beslutade tillsynsverksamheterna inom förbundsområdet är indelade i riskkategorier. Verksamheterna kategoriseras som lågrisk, mellanrisk eller högrisk verksamhet.

23 LABC (Livsfarligt läge, andning, blödning, chock)

24 LSO 5kap. 1§, prop. 2002/03:119 s.73

Kategoriseringen styr vilka kompetenskrav som gäller för personal som ska utföra tillsynen, samt vilken tidsintervall som ska gälla för tillsynsbesök vid objektet. Kategoriseringen anger också vilka lägsta krav förbundet anser att objektet bör/ska erhålla. Enheten bedriver tillsyn enligt en fastställd process indelad i tre olika kategorier; regelbunden tillsyn, tematillsyn och händelsetillsyn.

Regelbunden tillsyn utförs på verksamheter där det bedöms finnas behov av att kontinuerligt stämma av efterlevnaden av lagen, både med avseende på verksamhetens organisatoriska brandskyddsarbete och på lokalernas byggnadstekniska brandskydd. Verksamheterna delas upp i olika risknivåer beroende på en helhetsbedömning av verksamhetens risker, organisation och brandskydd samt byggnadens förutsättningar. Baserat på riskbedömningen tilldelas verksamheten ett tidsintervall för tillsyn och en handläggare med erforderlig kompetens. Respektive handläggare planerar, genomför och följer upp tillsyn på tilldelade verksamheter.

Enhetschef för samhällsskydd kan besluta om tematillsyn, det vill säga tillsyn på en specifik typ av verksamhet. Denna tillsyn kan genomföras som ett komplement till regelbunden tillsyn men även på verksamheter som normalt inte omfattas av regelbunden tillsyn. Förslag på tema tas fram av personal vid enheten.

Efter inträffad händelse, anmälan från allmänheten om otillfredsställande brandskydd, eller då det på annat sätt framkommit i brister finns i brandskyddet, kan en händelsebaserad tillsyn genomföras utöver regelbunden tillsyn.

Skyldigheter för ägare/nyttjanderättshavare

I lagen om skydd mot olyckor 2 kap 2§ anges ägares och nyttjanderättshavarens skyldigheter att, vid byggnader och andra anläggningar, vidta åtgärder för att förebygga brand och andra olyckor samt att hindra och begränsa skador till följd av dessa. För att kunna uppfylla lagstiftningen ska ett tillfredsställande brandskydd finnas. Verksamheten ska uppfylla både tekniska åtgärder enligt Boverkets byggregler (BBR), samt organisatoriska åtgärder såsom ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) och en skriftlig redogörelse.

Skyldighet att redogöra för brandskyddet

Enligt 2kap. 3§ i lagen om skydd mot olyckor ska ägare upprätta en skriftlig redogörelse för byggnader eller anläggningar, där det med hänsyn till risk för brand, eller konsekvensen av brand, ställs särskilda krav på kontroll av brandskyddet.

Skyldigheter vid farlig verksamhet

Inom förbundsområdet finns flera verksamheter som omfattas av bestämmelserna om farlig verksamhet, enligt 2kap. 4§ i lagen om skydd mot olyckor. Verksamheter finns som också omfattas av bestämmelserna i lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom. Samt i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. Den som utövar verksamheten är skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor som anges i första stycket.

Tillsyn av brandfarliga och explosiva varor

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag²⁵ har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över efterlevnaden av lagen och föreskrifter samt beslut som meddelas med hänvisning till lagen.

Vid tillsynen bedöms om verksamheten uppfyller de krav på åtgärder och försiktighetsmått som krävs för att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom. Olyckor och skador kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av varorna, eller obehörigt förfarande med varorna.

Eldningsförbud

En länsstyrelse och en kommun får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand.²⁶ Föreskrifter rörande eldning utomhus är vitala ur brandsäkerhetssynpunkt. Förbundet har tagit fram föreskrifter om eldningsförbud vilka har antagits av kommunfullmäktige inom respektive medlemskommun.²⁷

Beslut om eldningsförbud, tillfällig dispens från eldningsförbud eller beslut om upphävande av eldningsförbud tas av förbundschef, dennes ställföreträdare eller räddningschef i beredskap. Beslutet skickas till kommunens informationsavdelning, media, SOS och Polismyndigheten samt anslås på räddningstjänstens webbplats www.brand112.se.

25 LBE 21§

26 FSO 2kap. 7§

27 NÄRF dnr 5070-2015-981

Olycksundersökning

Efter avslutad räddningsinsats ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälighetsomfattning klargöra orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Undersökningen ska genomföras med rimliga insatser.²⁸

Förbundet genomför olycksundersökningar på uppdrag av medlemskommunerna, då de beslutade kriterierna för utredning uppfylls. Till grund för bedömningen finns en särskild framtagen instruktion - "Styrdokument för olycksundersökning i NÄRF". Förbundets olycksutredare kan genomföra en olycksundersökning om annan kommunal räddningstjänst eller förbund önskar, denna sker då på bekostnad av uppdragsgivaren.

Förbundet prioriterar utvärderingar av egna insatser högt för att kunna säkerställa att räddningsinsatser påbörjas inom godtagbar tid och att de genomförs på ett effektivt sätt. Syftet med en olycksundersökning är att skaffa sig erfarenheter och kunskaper om olyckan, hur och varför olyckan inträffade, samt ta reda på vilka åtgärder som kan vidtas för att lära av inträffade händelser.

Förbundet genomför olycksundersökningar enligt tre olika nivåer

<i>Nivå 1 - Händelserapport</i>	Händelserapport är den lägsta nivån av olycksundersökning som innebär att räddningsledaren på skadeplats skriver, efter händelsen, en rapport om dennes iakttagelser, händelseförlopp samt eventuella brister och åtgärder.
<i>Nivå 2 - Olycksundersökning</i>	Olycksundersökning är den mellersta nivån och innebär att räddningsledaren på skadeplats skriver, efter händelsen, en rapport om dennes iakttagelser, händelseförlopp samt eventuella brister och åtgärder. Räddningsledaren bör även ta bilder eller rita skisser över händelsen.
<i>Nivå 3 - Fördjupad olycksundersökning</i>	Beslut om fördjupad olycksundersökning ska ske när en olycka faller under följande kriterier; - olycka där person har omkommit - olycka med omfattande konsekvenser för miljö och egendom - olycka i särskild skyddsvärda miljöer, ex kulturskyddade byggnader - olycka där en medlemskommun begär fördjupad olycksundersökning - räddningsinsats där egen funktionalitet uppenbart ska följas upp - av MSB nationellt uppsatta temaområden

Tabell 9 - Nivåer av olycksundersökningar i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Två av räddningstjänstens fordon uppställda vid en övningsplats, Foto: NÄRF

Enhet sotning ska med hög kompetens och god service utföra sotningsuppdrag och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad.

Enheten ska vidare i samverkan med förbundets övriga enheter utföra kundundersökning via lämnande av enkäter vid hembesök för att inhämta uppgifter om fastigheters nuvarande brandskyddsutrustning.

Personal vid enhet sotning ska erhålla utbildning i HLR, hjärtlungräddning.

11. Sotning

Brandskyddskontroll och rengöring

En kommun ska i brandförebyggande syfte ansvara för att brandskyddskontroll och rengöring sker av fasta förbränningsanordningar och där tillhörande röckanaler. Den personal som för kommunens räkning genomför brandskyddskontroller ska genom utbildning och erfarenhet ha erforderlig kompetens för att försäkra allmänheten om en tillfredställande säkerhetsnivå.²⁹

Enhet sotning ska med hög kompetens och god service utföra brandskyddskontroller och sotningsuppdrag i Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. (Se tabell 8 - Krav på lägsta kompetens/nivå för utförande av uppdrag inom NÄRF). Våra sotare och skorstensfejartekniker utför brandskyddskontroller, sotning, kontrollbesiktningar, nyinstallationsbesiktningar, rensning av kajbon, tjärbeläggningar i skorstenar samt ventilationsrengöringar. Brandskyddskontroll och sotning av eldstäder regleras i särskilda avtal med två av medlemskommunerna, Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. För övriga medlemskommuner regleras detta i särskilda avtal med extern leverantör.

Vid brandskyddskontroller kontrolleras eldstäder och utrymmen där dessa är placerade. Skorstenen kontrolleras genom samtliga våningsplan, inklusive vindsutrymmen och ovan yttertak, samt befintliga skyddsanordningar på tak. Kontroll av hela eldstaden samt röckanaler invändigt sker med hjälp av kamerautrustning och en mera omfattande okulär besiktning. Syftet med brandskyddskontrollen är att i ett tidigt skede upptäcka fel och brister hos anläggningen som kan innebära risk för brand.

Egensotning

Kommunen får medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten samt ska kommunen meddela föreskrifter om hur ofta rengöring ska ske.³⁰ NÄRF bedömer inkomna ansökningar om egensotning utifrån gällande lagstiftning och meddelar om ägaren bedöms lämplig, tillstånd att på egen hand, eller annan utförare, genomföra egensotning vid aktuell fastighet. Ett beslut om egensotning får endast ges om sotningen kan ske på ett utifrån brandskyddssynpunkt betryggande sätt. De medgivanden som givits avseende egen sotning redovisas årligen till myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

29 LSO 3 kap 4§ samt LSO 3kap. 14 §, prop. 2002/03:119 s.113

30 LSO 3kap 4§, FSO 3kap 1§

12. Avtal

En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att de uppgifter kommunen har enligt lagen om skydd mot olyckor, helt eller delvis, ska utföras av den andra kommunen. Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Kommunens ansvar för verksamheten kan inte överlåtas, utan endast utförandet.³¹

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har inget avtal om att någon uppgift inom lagen om skydd mot olyckor ska utföras av någon annan kommun. Dämot finns det olika släcknings- och räddningsavtal samt övriga avtal som förbundet har med andra kommuner och aktörer inom området.

Avtal med annan kommun eller samverkanspartners inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	
<i>Släcknings-/räddningsavtal kommun</i>	Alingsås Räddningsstyrkan i Sollebrunn svarar för första insats inom Lagmansereds församling. Bengtsfors Ömsesidig förstainsats inom södra delen av Bengtsfors kommun och norra delen av Färgelanda kommun. Dals-Ed Ömsesidig förstainsats inom området Östra Fjälla-Lerdals k:a och Fårängen. Grästorp Ömsesidigt avtal finns om insats på väg 44 och räddningstjänst inom Halle- och Hunneberg. Lilla Edet NÄRF svarar för förstainsats inom nordvästra delen av Lilla Edets kommun, Öresjö, avtalet är uppsagt av Lilla Edets kommun och upphör 2016-07-28. Ömsesidigt avtal om insats på väg E 45 mellan Trollhättan och Lilla Edet. Uddevalla Ömsesidigt avtal finns om insats på riksväg 44 och på länsväg 172. Åmål Ömsesidig insats på väg E 45, NÄRF svarar för förstainsats inom de södra kommundelarna av Åmål. Västra Götaland Avtal med samtliga kommuner i Västra Götaland om hjälp vid räddningstjänst
<i>Alarmeringstjänster SOS-Alarm</i>	NÄRF har avtal med SOS Alarm AB angående alarmeringstjänster via larmnumret 112 och utalarmering av räddningsstyrkor. Vidare finns avtal om utlarmning vid automatiska brandlarm som genom avtal anslutits till förbundet.
<i>Försäkringsbranschens restvärdesräddning</i>	NÄRF svarar för restvärdesräddning i samband med räddningsinsatser inom förbundet.
<i>Utbildning/övningsavtal Flygplats</i>	NÄRF tillhandahåller instruktör för utbildning/övning av brand- och räddningspersonal vid Trollhättan och Vänersborgs flygplats.

Tabell 10 - Avtal inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

31 LSO 3kap. 12§, prop. 2002/03:119 s.112

Bilagor - Kommunala hamnområden inom NÄRF

Staten har ansvaret för sjöräddning avseende liv och miljö i Vänern. Undantag gäller för hamnområden där ansvaret ligger på kommunerna. Nedan visas flygfoton och sjökort för de aktuella hamnområden med kommunalt ansvar som är placerade inom förbundets geografiska upptagningsområde.

1. Vänersborgs hamnanläggning/Vassbotten

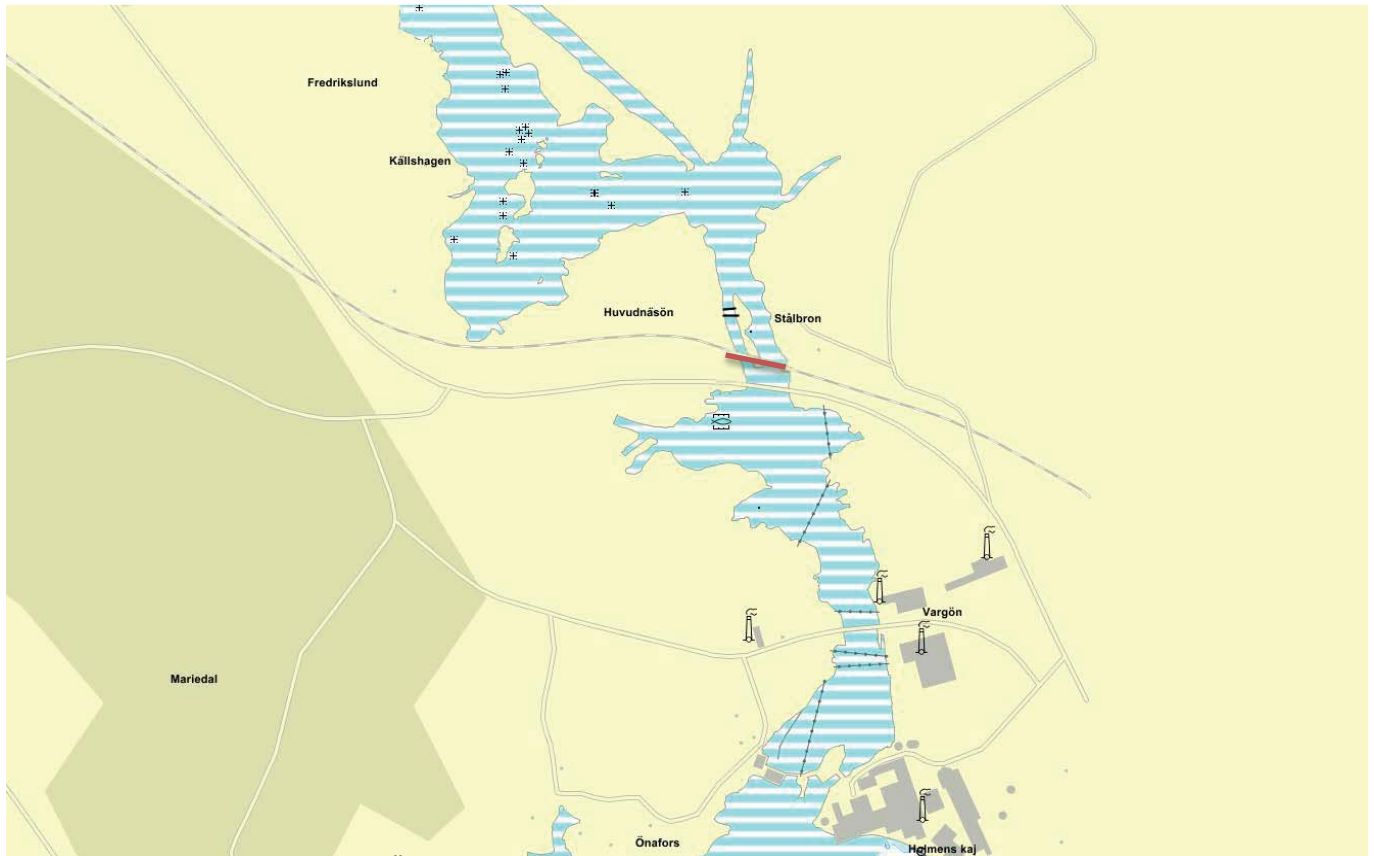

Sjökort avgränsning hamnanläggning Vänersborg/Vassbotten

Flygfoto avgränsning hamnanläggning Vänersborg/Vassbotten, markerat kommunalt ansvar

2. Göta Älv-Vargön

Sjökort avgränsning inlopp Göta Älv-Vargön "Stålbron"

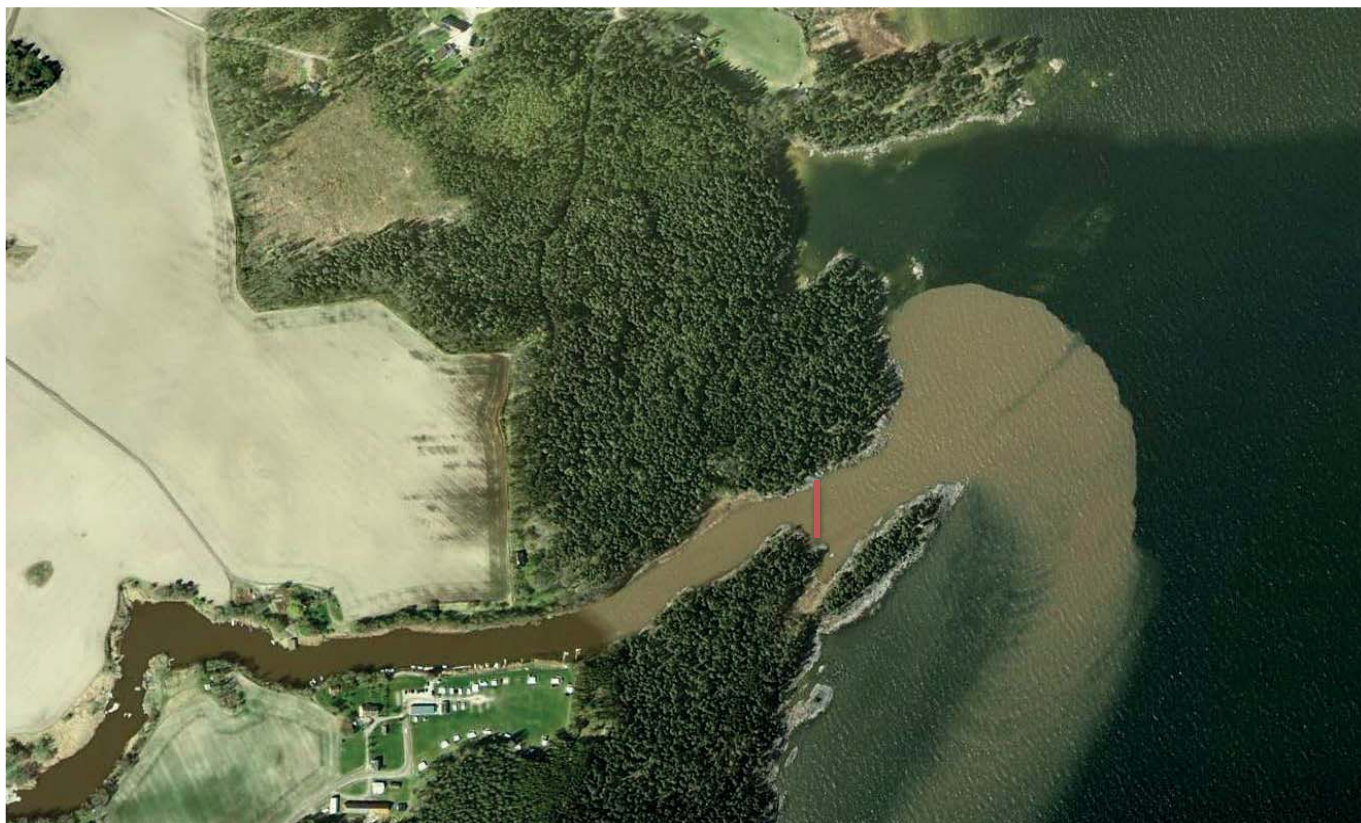

Flygfoto avgränsning inlopp Göta Älv-Vargön "Stålbron", markerat kommunalt ansvar

3. Dalbergså

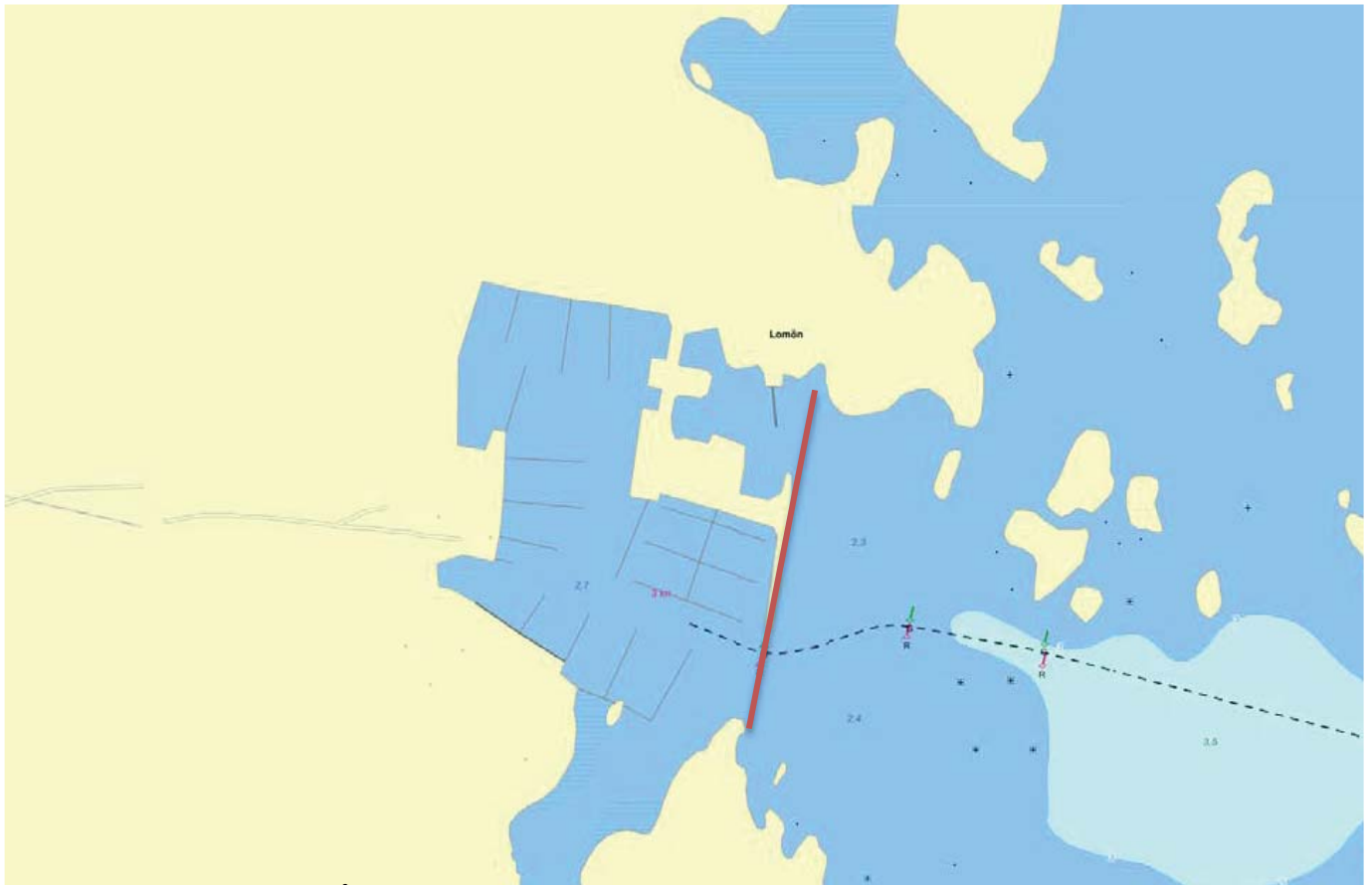

Sjökort avgränsning Dalbergsåns utflöde i Vänern

Flygfoto med avgränsning Dalbergsåns utflöde i Vänern, markerat kommunalt ansvar

4. Sunnanå

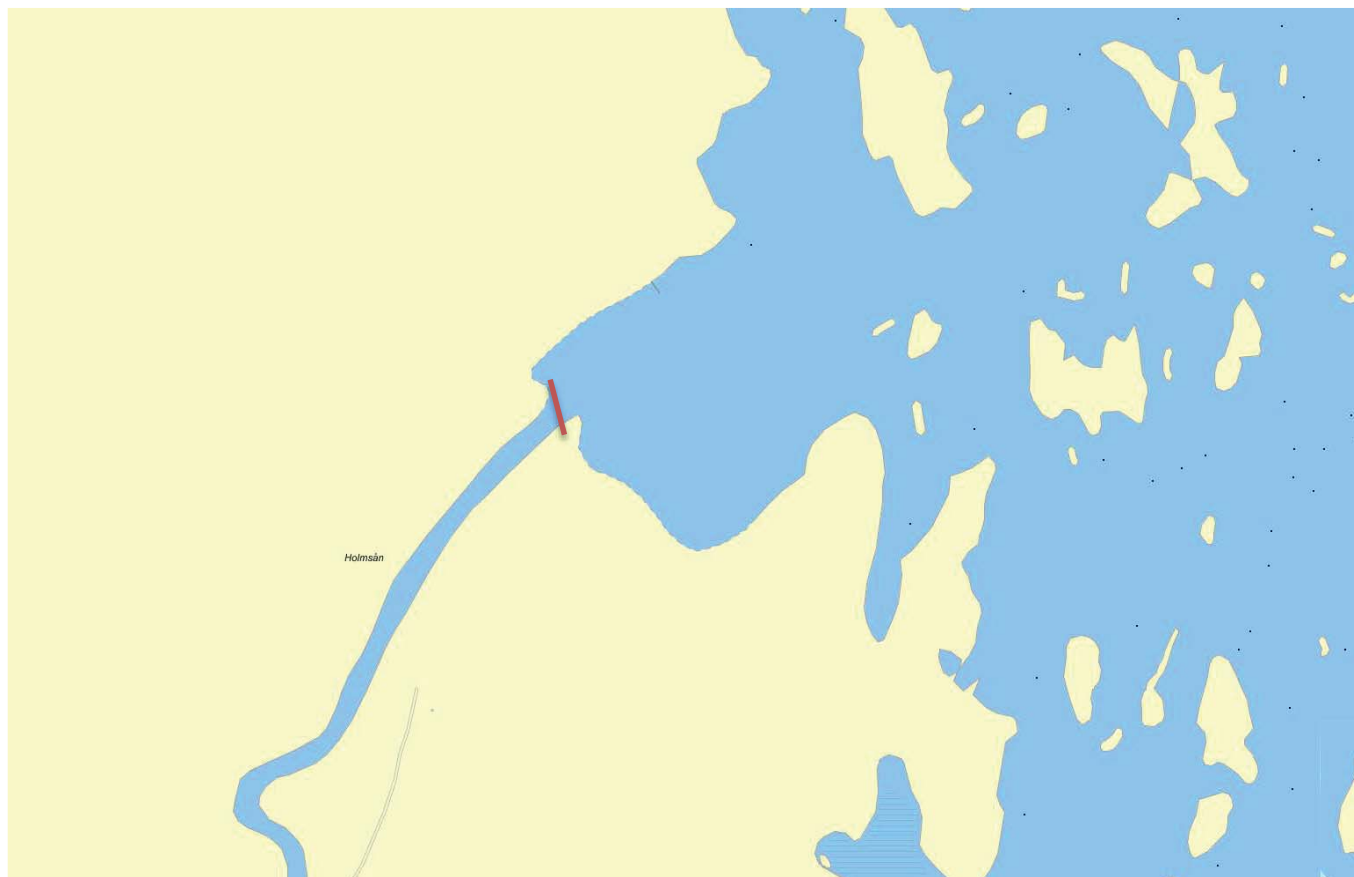

Sjökort avgränsning Sunnanå hamnanläggning i Mellerud

Flygfoto avgränsning Sunnanå hamnanläggning i Mellerud, markerat kommunalt ansvar

5. Holmsån

Sjökort avgränsning Holmsåns utflöde i Vänern

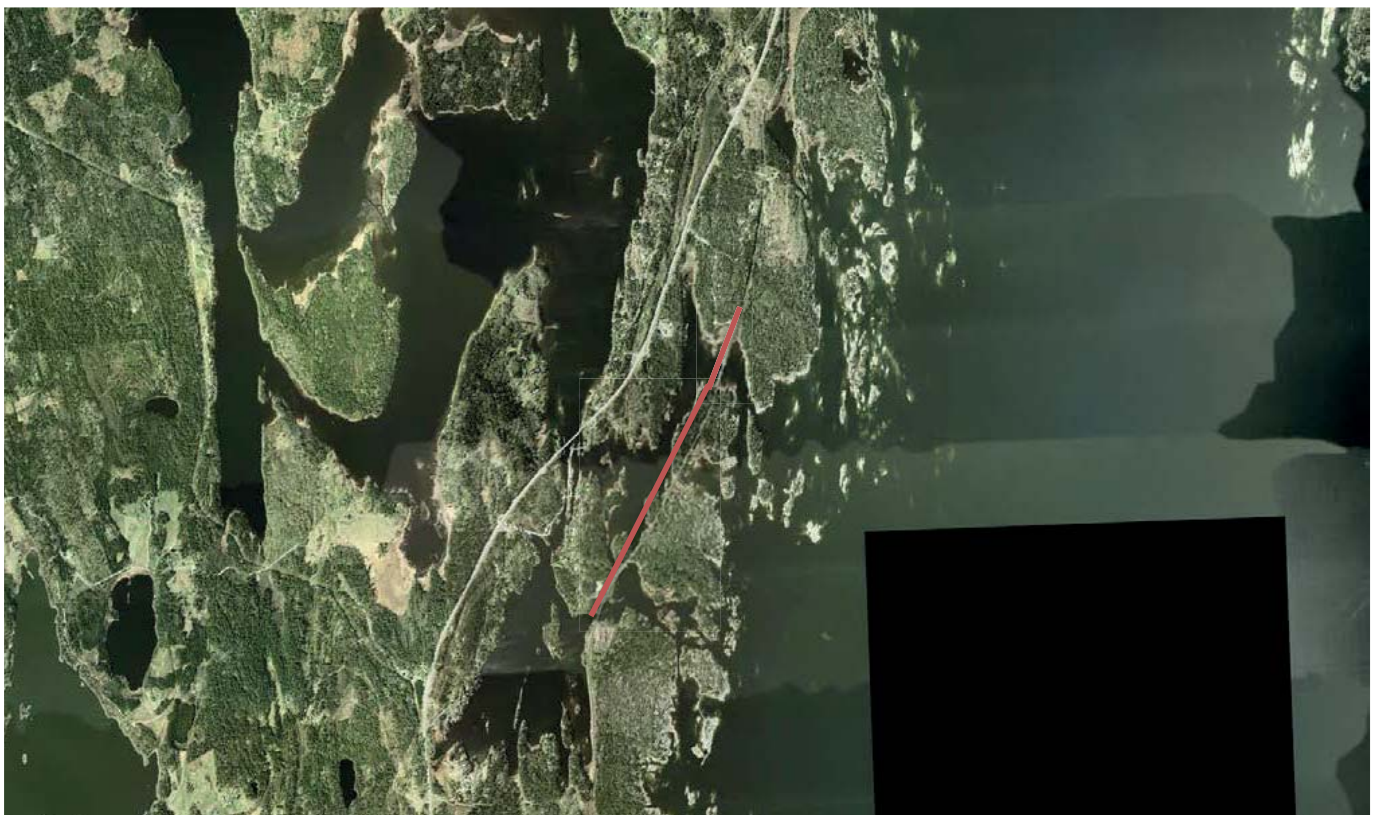

Flygfoto avgränsning Holmsåns utflöde i Vänern, markerat kommunalt ansvar

6. Köpmannebro

Sjökart avgränsning Köpmannebro-Vänern

Flygfoto med avgränsning Köpmannebro-Vänern, markerat kommunalt ansvar

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Färgelanda Mellerud Trollhättan Vänersborg

Larmvägen 1, 461 38 Trollhättan

Tel. 0521-26 59 00

info@brand112.se

www.brand112.se

